

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 179.

STATISTIKK OVER LANDSSVIK 1940—1945

Statistics on treason and collaboration 1940—1945

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1954

Forord.

Statistisk Sentralbyrå legger med dette fram det rettsstatistiske materialet om landssvikoppgjøret. Som bakgrunn for statistikken er det tatt med en oversikt over lovgrunnlaget, de forhold landssvikoppgjøret gjelder, opplysninger om rettsoppgjørets omfang og om begrensningen av rettsoppgjøret.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 15. mai 1954.

Kaare Petersen.

Signy Arctander.

Innhold.

Oversikt.	Side
I. Innledning	7
II. Opplegget av landssvikstatistikken	8
III. Skjemaet	9
IV. Lovgrunnlaget	10
V. Den egentlige landssviklovgivning	11
VI. Hvilke forhold gjelder landssvikoppgjøret?	12
VII. Rettsoppgjørets omfang	12
VIII. Begrensningen av rettsoppgjøret	14
IX. Landssvikstatistikken	14
1. Innledning	14
2. Født i utlandet	15
3. Tidspunktet for dommene	15
4. Jamføring mellom Riksadvokatens oversikter og Byråets statistikk ..	18
5. Tallet på landssvikfanger	18
6. De straffbare geografisk fordelt	19
7. Fordeling etter landssvikets art	22
8. Medlemskap	23
9. De kriminelle	24
10. Fordeling etter kjønn og alder	24
11. Tidligere straffelte	27
12. Påtaleunntatelser	27
13. Straffens art	29
14. Frihetsstraffens lengde	34
15. Forandringer i straffene i løpet av rettsoppgjøret	36
16. Hva slags saker ble behandlet i de siste år?	38
17. Landssviksakene ved de forskjellige retter	38
18. Rettsoppgjørets omfang jamført med kriminaliteten ellers	40
Bilag. Utenlandske krigsforbrytere	42
Sammendrag på engelsk	45
 Tabeller.	
1. Straffelte i de enkelte landsdeler	47
2. Personer mot hvem påtale er unnlatt i de enkelte landsdeler	50
3. Straffelte fordelt etter landssvikets art med oppgave over straffelte også for annen forbrytelse	51
4. Straffelte landssvikere fordelt etter annen forbrytelse enn landssvik	52
5. Andre enn landssvikere fordelt etter forbrytelser	53
6. Landssvikere som fikk påtaleunntatelse fordelt etter landssvikets art med oppgave også over annen forbrytelse	53
7. Straffelte fordelt etter straffens art og størrelse særskilt for hovedgrupper av landssvik	54
8. Straffelte etter straffeloven fordelt etter straffens art og frihetsstraffens varighet. Bare landssvikforhold	58
9. Straffelte etter landssvikloven fordelt etter straffens art og frihetsstraffens varighet	58
10. Landssvikdomstolene. Summarisk oppgave over herreds- og byrettssaker avsluttet etter hovedforhandling 1945—1950	62
11. Landssvikdomstolene. Summarisk oppgave over lagmannsrettssaker avsluttet etter hovedforhandling 1945—1950	63
12. Høyesteretts avgjørelser i landssviksaker og andre straffesaker 1945—1951 ..	64
13. Anker til Høyesteretts Kjæremålsutvalg 1945—1951. Landssvik- og andre straffesaker	64

Contents.

General survey.	Page
I. Introduction	7
II. The plan for the statistics on treason and collaboration	8
III. The form	9
IV. The legal basis	10
V. The special legislation on treason and collaboration	11
VI. What type of conduct does the trials of treason and collaboration cover? ..	12
VII. The extent of the trials	12
VIII. The scope of the trials	14
IX. The statistics on treason and collaboration	14
1. Introduction	14
2. Born outside the country	15
3. Date of the sentences	15
4. Comparison between the Attorney-General's reports and the statistics of The Central Bureau of Statistics	18
5. Number of traitors and collaborators	18
6. Convicted persons by area	19
7. Distribution by type of treason and collaboration	22
8. Membership	23
9. The criminals	24
10. Distribution by sex and age	24
11. Persons previously sentenced	27
12. Persons conditionally discharged of prosecution	27
13. Type of punishment	29
14. Period of imprisonment	34
15. Variation in punishment over the period	36
16. What kinds of cases were dealt with during the last years?	38
17. Cases by courts	38
18. Extent of the judicial trial and the criminality	40
Appendix. Foreign war-criminals	42
Summary	45

Tables.

1. Distribution of sentenced persons by districts	47
2. Persons conditionally discharged of prosecution by districts	50
3. Distribution of sentenced persons by type of treason and collaboration with specification of persons sentenced also for other offences	51
4. Sentenced for treason and collaboration classified by other offences ...	52
5. Other offenders by type of offences	53
6. Traitors and collaborators conditionally discharged of prosecution by type of treason and collaboration with specification also of other offences	53
7. Sentenced persons by type and size of punishment	54
8. Sentenced persons by type and period of punishment and by sex, age and previous offences. The Civil Penal Code, Articles 86 and 98	58
9. Sentenced persons by type and period of punishment and by sex, age and previous offences. The Treason and Collaboration Act	58
10. The treason and collaboration courts. The courts of 1st instance 1945—1950	62
11. The treason and collaboration courts. The courts of 2nd instance 1945—1950	63
12. Supreme Court's sentences in cases of treason and collaboration and other criminal cases 1945—1951	64
13. Cases of appeal to the Appeal Committee of the Supreme Court 1945—1951. Cases of treason and collaboration and other criminal cases	64

OVERSIKT.

I. Innledning.

En fullstendig statistikk over landssvikoppgjøret er nødvendig for å kunne skildre okkupasjons- og etterkrigstiden. Vårt rettsapparat var i årene etter frigjøringen helt preget av landssvikproblemet, og spørsmålets alvor og rekkevidde har satt varig spor i vårt samfunnsliv. Disse problemer burde nå så lenge etter krigen kunne drøftes nøkternt og saklig. Men de berører det norske samfunn og de enkelte samfunnsmedlemmer så dypt at det sikkert ennå vil gå år før landssvikproblemet historie vil kunne skrives fullstendig. De offentlige diskusjoner og litteraturen om spørsmålet har vært av meget forskjellig art, både rent folkepsykologisk og når det gjelder graden av objektivitet og grundighet. Noe samlet overblikk over disse publikasjoner kan ennå ikke gis. Variasjonene kan illustreres ved å nevne den første etterkrigstids hyppige pressediskusjoner om silke- eller isfront, samtidig med at kravet om en rettergang i samsvar med de krav som bør stilles til en rettsstat ble sterkt framhevet fra juridisk hold. Så kommer diskusjonene om selve definisjonen av landssvikproblemet, dets art og omfang og de juridiske begreper. Deretter angrepene som ble rettet mot rettsoppgjøret og mot behandlingen av landssvikene. Og til sist den fullstendige redegjøring om angrepene på rettsoppgjøret som ble lagt fram for Stortinget i 1950 (St.meld. nr. 64 og Innst. S nr. 341, 1951).

I denne mangfoldighet av artikler, skrifter, bøker og offentlige dokumenter finnes det imidlertid få rent statistiske data. Arbeidsdirektoratet har utarbeidd en del oversikter og avhandlinger om landssvikene og arbeidslivet trykt i Arbeidsmarkedet 1945—47. Særlig inngående er en avhandling av Astri Dørum i Arbeidsmarkedet 1946 nr. 11. En statistisk undersøkelse om N.S.-medlemmer og andre i statstjenesten som viste unasjonalt forhold under okkupasjonen er offentliggjort i Statistiske Meldinger nr. 12 1953. Høsten 1945 ble det av regjeringen nedsatt et utvalg som skulle undersøke landssvikernes samfunnsmessige forhold. For dette utvalget utarbeidde sekretær Haakon Bingen to redegjørelser. Den første som er stensilert, gjelder utviklingen av medlemsskapet i N.S. under krigen og bygger stort sett på statistikk som N.S. selv hadde samlet. Denne oversikt er så å si i sin helhet tatt inn som bilag til Ot.prp. nr. 92 1945/46 om landssvikloven. Den annen var en sosialstatistisk undersøkelse om de fengslede landssvikere i desember 1945. Den foreligger bare i manuskript. Utvalget hadde planer om flere undersøkelser, men de viste seg meget vanskelige å gjennomføre og ville antakelig blitt så lite pålitelige at de måtte oppgis. Ot.prp. nr. 92 1945/46 inneholder de viktigste opplysninger om de ulike bestemmelser og om oppgjørets omfang da. Statsråd O. Chr. Gundersens foredrag: Rettsoppgjøret med landssvikene januar 1949, også trykt i Tidsskrift for Rettsvitenskap, gir en samlet kortfattet framstilling og vurdering til dels med statistiske opplysninger. Ellers finnes det allsidigste materiale om oppgjørets omfang og utvikling i Riksadvokatens oversikter i St.prp. nr. 1, Justisdepartementet for årene 1948—52. En samlet avsluttende oversikt finnes også i

den nevnte Innst. S. nr. 341, 1951 fra Justisnemnda om angrepene på rettsoppgjøret med landssvikerne.

Større studier om årsakene til landssvik, landssvikernes mulige sosiale og politiske forutsetninger, deres personlige miljøforhold eller særlige mentale disposisjoner foreligger ikke. En del psykiatriske spesialstudier er foretatt, men er til dels ikke helt avsluttet. Professor Ørnulv Ødegård har en foreløpig meddelelse om en undersøkelse over «The Incidence of Mental Disorder Among The Norwegian Quislings» og overlege Harald Frøshaug en meddelelse om sin studie over Frontkjemperne — The Young «Patriots» — begge i rapporten fra den 8. kongress av skandinaviske psykiatere, København 1947. Professor Ødegårds undersøkelse er fullført av cand. psychol. Ragnar Christensen og offentliggjort i Nordisk Tidsskrift for kriminalvidenskap, 2. hefte 1953.¹⁾ Dr. Augusta Rasmussens undersøkelse om det intellektuelle nivå hos 310 tyskertøser og dr. Olaus Bassøes psykiatriske undersøkelse av 50 kvinnelige landssvikere er begge trykt i Nordisk Psykiatrisk medlemsblad 1948. Bingen tok opp landssvikernes spesielle problemer i sin utrykte avhandling, men måtte — på grunn av materialets utilstrekkelighet — gi det opp. Professor Johannes Andenæs gir i artikler og opplysningsskrifter om landssvikoppjøret²⁾ også en kort omtale av motivene, bygd dels på erfaringer fra sakene, dels på andre undersøkelser. Han nevner at tilslutningen til N.S. ofte syntes å være sterkt miljøbetenget, noe som Bingen også påviste i sine undersøkelser.³⁾

II. Opplegget av landssvikstatistikken.

Landssvikoppjøret er nå avsluttet. Det som her skal legges fram er det rettsstatistiske materiale som nå i sin helhet er bearbeidd.

Like etter krigens slutt ble spørsmålet om innsamling av statistikk tatt opp, og planene ble utarbeidd i samarbeid mellom Byrået og Riksadvokatens kontor. Det var nødvendig også av hensyn til utarbeidingen av den årlige kriminalstatistikk å bestemme hvordan de rettslige avgjørelser i landssviksakene skulle registreres. Spørsmålet om å få inn oppgavene samtidig med oppgavene til kriminalstatistikken falt bort da det ble egne statsadvokater for landssviksaker.

Oppgavene har vært innsamlet hvert år fra statsadvokatene på et særskilt skjema. Oppgavene gjelder straffene. Den annen side av rettsoppjøret, statens krav om inndragninger og erstatninger, er det her ikke opplysninger om da dette ikke er straff i lovens forstand.

Skjemaet er av praktiske grunner formet som det alminnelige personalskjema i kriminalstatistikken, men dette betyr selvsagt ikke at problemet er å betrakte som vanlig kriminalstatistikk da det er av en ganske spesiell art.

Rettsoppjøret med landssvikere og krigsforbrytere i Norge — i Nordisk Tidsskrift for strafferett 1945.

¹⁾ Se litteraturfortegnelse samme sted.

²⁾ Studentforeningen Verdandes småskrifter, Stockholm 1950. Nr. 511. Sveik och Motstånd under Norges ockupationsår. Nr. 512. Rättsuppjørelsen i Norge efter andra världskriget.

³⁾ Til mulig jamføring med forholdene i andre okkuperte land kan følgende undersøkelser nevnes: Karl O. Christiansen: Mandlige Landssvigere i Danmark under Besættelsen, en kriminologisk og sosiologisk studie av 5000 personer. — For en del av det samme materialet — Dr. Gunnar Mortensson: Psykiatrisk undersøgelse af mandlige landssvigere i Danmark, N.T.F.K. 1953 og skolepsykolog Thomas Sigsgaard: Psykologisk Undersøgelse af Mandlige Landssvigere, København 1954. — Professor J. M. van Bemmelen, Leyden: The Treatment of Political Delinquents in Some European Countries, The Journal of Criminal Science, London 1948.

III. Skjemaet.

Skjemaet inneholder de vanlige spørsmål om kjønn, alder, fødested for fødte i utlandet og om tidligere straffelte. Det ble spurt om de lovparagrafer den endelige dom bygger på og såvidt mulig om tiden for det straffbare forhold. Når det gjelder opplysningene om straffens art og størrelse, ble skjemaet utvidd i forhold til det vanlige på grunn av de spesielle bestemmelser. Landssviklovgivningen innførte 3 nye straffer, tvangsarbeid, tap av almen tillit og begrenset rettighetstap og innførte dødsstraff også for overtredelse av den alminnelige borgerlige straffelov, mens dødsstraffen tidligere hadde vært begrenset til den militære straffelov.

I skjemaet er spurt om straffens art og størrelse. I. *Hovedstraffer* med spesifikasjon på dødsstraff, livsvarig tvangsarbeid eller fengsel, tidsbegrenset tvangsarbeid, fengsel og hefte med opplysninger om varigheten. Under hovedstraffer er også spesifisert bøter, fradømmelse av almen tillit og begrenset rettighetstap. Men spørsmålet om fradømmelse av offentlig tjeneste som er med i den alminnelige statistikk, er sløyfet. Etter hovedstraffer er det deretter oppgaver over II. Betinget straff og III. om straffen er vedtatt etter 1) forelegg eller 2) vedtatt i retten eller 3) ved dom av Høyesterett, lagmannsrett, herreds- eller byrett eller forhørsrett.

Til sist spørres om sikring eller forvaring og om straffeltes ekteskap er oppløst i forbindelse med straffen. Det siste spørsmål ble det imidlertid ikke svart på.

Summariske oppgaver til kontroll og et særskilt straffeprosesskjema for landssviksaker ble også nyttet. Oppgaver over påtaleunntatelse i landssviksaker kom inn fra Fengselsstyret sammen med de tilsvarende oppgaver til kriminalstatistikken.

Under oppgjørets gang er en rekke lovbestemmelser endret og dette har virket på statistikken. En skal peke på disse forhold etter hvert. Det statistikken opplyser om straffens art og størrelse er det som ble fastsatt ved dom eller forelegg.¹⁾ Korreksjoner som følge av benådninger eller løslatelse på prøve, har ikke kunnet foretas. Heller ikke har en kunnet korrigere statistikk når det gjelder opphevelse av vedtatte forelegg,²⁾ hvis dette er skjedd etter at innsamlingen og bearbeidingen av materialet var avsluttet. Men de unge som var født i 1927 eller senere og som først fikk påtaleunntatelse og siden saken henlagt, ble tatt ut av statistikken. Inn til 1. oktober 1951 var 2 315 landssvikere idømt ubetinget frihetsstraff benådet ved kgl. resolusjon. De har enten fått straffen gjort betinget eller er løslatt på prøve før den ordinære tid (Innst. S. nr. 341, 1951). Opplysninger som muligens kunne gitt grunnlag for en sosial analyse — som f. eks. om yrke,³⁾ utdanning, økonomiske forhold, familie- og oppvekstforhold etc. — er ikke tatt med på skjemaet. Oppgaveutfyllingen ville da blitt meget komplisert og under det harde arbeidspress for

¹⁾ Forelegg kan i alminnelighet brukes i mindre straffesaker hvor straffen bare går ut på bot, ev. i forb. med inndragning (se straffeprosessloven av 1. juli 1887 § 287). Et vedtatt forelegg har samme virkning som en dom. I landssviksaker har adgangen til å avgjøre en sak ved forelegg vært sterkt utvidd. I Riksadvokatens brev til Justisdepartementet av 25. november 1947 om begrensning av landssvikoppgjøret står bl. a.: Et betydningsfullt middel til å påskynde rettsoppgjøret ved forenkling av prosedyren var den ordning som ble innført ved lov nr. 2 av 22. februar 1946 om adgang for påtalemyndigheten til å utferdige forelegg på frihetsstraff på inntil 1 år. Særlig var det av betydning å kunne bruke denne framgangsmåte hvor varetekt hadde vært anvendt og hvor fengselsstraffen omtrent kom til å svare til varetekten.

²⁾ Lov om rettergang i landssviksaker av 21. februar 1947 nr. 2 § 17.

³⁾ En del opplysninger om medlemmenes yrke finnes i den statistikk som er utarbeidd på grunnlag av N.S. eget materiale. Se Ot. prp. nr. 92 1945/46. En kan imidlertid ikke av denne statistikken finne ut hvilke yrker som har rekruttert N.S. Yrkesinndelingen er usikker, tidspunktet den refererer seg til er nov. 1944 og bygger på det yrke vedkommende hadde da. En må gå ut fra at svært mange har skiftet yrke etter å være kommet inn i N.S.

domstolene og påtalemyndigheten i disse år kunne en ikke øke deres arbeid med slike tilleggsopplysninger. De ville også erfaringsmessig vært vanskelige å skaffe og antakelig blitt mindre pålitelige.

De opplysninger skjemaet gir, setter selvsagt bestemte grenser for hva det er mulig å få ut av statistikken.

Statistikken gjelder som regel vedkommendes forhold i okkupasjonstiden, bare ganske få personer er tiltalt og dømt for landssvik før den tid.

Opplysningene om tiden for landssviket er ikke bearbeidd særskilt¹⁾. Oppgavene var på dette punkt nokså ufullstendige, til dels unøyaktige. I et stort antall tilfelle var bare oppgitt tiden for begynnelsen av det straffbare forhold, men ikke varigheten. Det er jo også vanskelig å angi bestemte tidspunkter for lovovertrædelsen da den som oftest har bestått i medlems- eller tjenesteforhold av års varighet. Hvis den besto i bestemte handlinger — angiveri f. eks. — har tidsbestemmelsen vært klarere. I mange tilfelle sto det bare «under okkupasjonen» og da gikk en ut fra at det straffbare forhold varte til 8. mai 1945. Likeså regnet en varigheten ut okkupasjonen hvis det for medlemskap bare var oppgitt én dato. Men var det oppgitt to, ble den siste tatt for utmeldingstiden. Også for annet enn medlemskap regnet en — hvis det var oppgitt 2 tidspunkter — med at det siste gjaldt tiden da det straffbare forhold opphørte. Men var det bare oppgitt én dato ble denne tatt som opplysning om tidspunktet. Det kunne ofte dreie seg om graverende forhold som kanskje ikke hadde vart lenge, men hvor straffen var nedsatt på grunn av ung alder. Disse forsøk på noenlunde å bestemme tiden ble gjort for å kunne foreta en fordeling etter alderen og tiden for landssviket. Men som en siden nærmere skal gjøre rede for kunne dette bare gjøres i grove trekk fordi tidsangivelsene var svært mangelfulle. I oppgavene fra Fengselsstyret over påtaleunntatelser mangler opplysninger om tiden for den trufne avgjørelse.

IV. Lovgrunnlaget.

Statistikken er utarbeidd i nøye samsvar med lovgivningen og de spesielle anordninger under krigen.

En viser til redegjøringen for landssviklovgivningen i Innst. S. nr. 341 1951. Der finnes opplysninger om den egentlige landssviklovgivning, om rettergangsbestemmelsene i landssviksaker, bestemmelsene om fengselsstellet og om løslatelse på prøve. En kan etter denne redegjøring også finne de lempninger som ble foretatt i de opprinnelige bestemmelser. I lov av 9. juli 1948 finnes således bestemmelser om utvidd bruk av betinget frihetsstraff når straffen er fengsel eller tvangsarbeid i 6 måneder eller mindre og nye regler om løslatelse på prøve etter soning av halv straffetid når straffen var mer enn 6 mndr., men ikke over 8 år. Det er også foretatt endringer i reglene om tillits- og rettighetstap og erstatningsansvar og i reglene om minimums- og maksimumsbeløp for bøter m. v.

¹⁾ Det kan være av en viss interesse i denne sammenheng å følge medlemsutviklingen i N.S. hovedorganisasjon 1940—44.

1940 okt. 6 943

1941 jan. 23 797

1942 » 34 434

1943 » 41 183

1944 » 43 289

1944 okt. 42 444

Tar en med ungdomsfylkingen ble maksimum for partiet som helhet nådd 1. september 1943 med 49 650. Det totale tall av personer som under okkupasjonen har vært «innom» partiet kan på grunnlag av N.S. kartoteket anslås til vel 60 000. Se O. Chr. Gundersen: Rettsoppgjøret med landssvikerne 1949.

V. Den egentlige landssviklovgivning.

Om den egentlige landssviklovgivning er redegjøringen mest fullstendig. Denne har hjemmel i den alminnelige borgerlige straffelov av 22. mai 1902 kap. 8 og 9, især §§ 86 og 98, den militære straffelov av samme dato — Krigsartiklene kap. 8 og den spesielle landssviklovgivning som ble vedtatt dels under, dels etter okkupasjonstiden. Bestemmelsene i den militære straffelov har fått liten betydning som domsgrunnlag. Utenlandske krigsforbrytere¹⁾ er ikke tatt med i landssvikstatistikken, men opplysningene om disse er gitt i et særskilt bilag.

Under andre straffbare forhold ved siden av landssvik er tatt med «rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom» — etter provisorisk anordning av 21. september 1945 § 17 og lov av 13. desember 1946 nr. 27 § 17. Etter lov om rettergang i landssviksaker skulle lovgivningen om straff for rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom behandles ved landssvikdomstol.

Straffelovens § 86 gjelder den som «rettsstridig bistår fienden med råd eller dåd» og § 98 den som «forårsaker eller medvirker til at rikets forfatning med ulovlige midler endres». De fleste domfellelser etter straffeloven gjelder bare § 86. Utvalget av dem som samtidig er blitt dømt etter § 98 er nok noe tilfeldig. Etter Høyesteretts praksis skulle medlemskap i N.S. i alminnelighet være tilstrekkelig til domfellelse etter § 98, men som regel er det bare mer framtrepende politiske størrelser som er blitt satt under tiltale etter denne paragraf.

De viktigste bestemmelser i den egentlige landssviklovgivning finnes i landssvikanordningen av 15. desember 1944 og i loven av 21. februar 1947 nr. 1 om straff og økonomisk ansvar for landssvikere.

Det må her pekes på at det ikke er det straffbare forholds art, men den fastsatte straff som i alminnelighet har vært avgjørende for om forholdet er blitt henført under landssvikanordningen (senere landssvikloven) eller under bestemmelsene i straffelovens § 86. Etter landssvikanordningen og -loven var maksimumsstraffen fengsel eller tvangsarbeid i 3 år, mens dette var den ordinære minstestraft etter Str.l. § 86. Et angiveri eller en aktiv partivirksomhet er derfor i alminnelighet blitt henført under landssvikanordningen (-loven) hvis straffen ikke er over 3 år, men ellers under straffelovens § 86.

Bestemmelsene i landssvikanordningens, senere landssviklovens, § 2 1—4 skal her gjengis i sin helhet da det er disse som det oftest vil bli referert til i statistikken. En har da under hvert punkt føyd til den art landssvik som best svarer til lovbestemmelsen for i den statistiske redegjøring delvis å kunne bruke denne terminologi.

1. *Medlemskap gjelder:* Den som etter 8. april 1940 har vært medlem av eller søkt om eller samtykket i å bli medlem av: a) N.S. eller organisasjoner knyttet til den. b) Annen organisasjon som har virket i strid med noen bestemmelse i straffelovens kap. 8 eller 9 eller i krigsartiklene i den militære straffelov.

2. *Støtte av N.S. gjelder:* Den som etter 8. april 1940 har støttet slik organisasjon som nevnt under 1 eller straffbare tiltak som den har satt i verk.

3. *Økonomisk landssvik — profitører:* Den som etter 8. april 1940 har utført eller deltatt i ervervsmessig virksomhet for fienden på slik måte eller under slik omstendighet at forholdet må anses utilbørlig²⁾.

¹⁾ I saker angående handlinger begått i tidsrommet 9. april 1940 til 8. mai 1945 og begått av utlendinger i tysk tjeneste som ikke har oppholdt seg så lenge i landet før okkupasjonen at de vil kunne behandles som landssvikere.

²⁾ Etter landssvikanordningen: Som utilbørlig bør forholdet i alminnelighet anses bl. a. dersom den ervervsdrivende selv har innledet forbindelsen med fienden eller arbeidd i nær forståelse med ham eller har søkt å påskynde eller utvide virksomheten uten å være tvunget til det.

4. *Aktiv landssvikvirksomhet gjelder:* Den som etter 8. april 1940 har foretatt noen handling som uten å gå inn under bestemmelsene under 1—3 rammes av noen bestemmelse i straffelovens kap. 8 eller 9 eller i krigsartiklene i den militære straffelov¹). Det er i alminnelighet denne bestemmelse som er blitt brukt f. eks. overfor angivere eller frontkjempere i tilfelle hvor straffen ikke er blitt over 3 år, og hvor forholdet derfor ikke er henført under straffeloven.

VI. Hvilke forhold gjelder landssvikoppgjøret?

En skal gi et forkortet utdrag av de former for landssvik som oppgjøret omfatter etter opplysningene i Innst. S nr. 341 1951.

1. Rettsstridig deltaging i:
 - a. Sentraladministrasjonen etter administrasjonsrådets avsettelse.
 - b. Fylkes- og kommunaladministrasjonen etter nyordningene okt.—des. 1940.
2. Virke i den kommissariske høyesterett og i folkedomstolen.
3. Verv som kommissarisk leder av nazifiserte bedrifter og organisasjoner.
4. Administrativt arbeid i N.S. eller agitasjon for nyordningen.
5. Aktiv front- og polititjeneste. Deltaking i tyske politiavdelinger og militære formasjoner. Spionasje. Abwehr²).
6. Angiveri. Torturering av norske patrioter.
7. Økonomisk støtte av N.S.
8. Økonomisk landssvik.
9. Arbeid på tyske anlegg og bedrifter.
10. Passivt medlemskap i N.S.

Før medlemmer i N.S. er bare i noen ganske få tilfelle straff ilagt dem som meldte seg ut før 22. januar 1942, da den første landssvikanordning ble utferdiget.

Lovgivningen om utrensning i offentlig tjeneste er nevnt i den statistiske utredning om N.S. i statstjenesten. (Statistiske Meldinger nr. 12, 1953.)

VII. Rettsoppgjørets omfang.

Den statistikk som her skal legges fram, gjelder bare tallet på straffbare. Men som bakgrunn skal en etter Riksadvokatens oversikter³) gi et kort utdrag om rettsoppgjørets omfang.

Etter opplysninger som forelå før frigjøringen, regnet en opprinnelig med landssviksaker mot vel 50 000 personer. En bygde på N.S. egen statistikk som da medlemstallet var på det høyeste pr. 1. oktober 1944 viste vel 43 000 medlemmer eksklusiv ungdomsfylkingen og kvinneorganisasjonen. En tysk statistikk viste at ca. 9 000 nordmenn pr. 1. mai 1944 hadde meldt seg til tysk krigstjeneste (derav var ca. 5 000 blitt antatt). De fleste av disse måtte antas å være medlemmer av N.S. og det samme gjaldt et ukjent tall av torturister og angivere. Profitørene hadde en ingen oppgave over, men en regnet med minst 7—8 tusen personer heri

¹) På den som har handlet av uaktsomhet får bestemmelsene i denne paragraf bare anvendelse når den uaktsomme handling kan straffes etter straffelovens kap. 8 eller 9 eller etter krigsartiklene i den militære straffelov.

²) Den tyske militærorganisasjon for kontraspionasje.

³) Særlig den første oversikt St. prp. nr. 1 1948, Rettsoppgjøret med landsvikkerne.

ikke regnet med alminnelige «tyskerarbeidere». Etter hvert som man etter frigjøringen fikk bedre oversikt bl. a. på grunn av de beslaglagte N.S. kartotek m. v., viste det seg at de opprinnelige anslag var for lave. Høsten 1945 regnet en med rettsforfølgning mot 60—70 tusen personer (ca. 63 000 saker ifølge Ot. prp. nr. 92, 1945/46). Pr. 1. oktober 1947 meddelte Riksadvokaten at tallet på personer under etterforskning for landssvik antakelig i alt ville bli vel 87 000, et tall som senere ble økt så det endelige tall av saker som måtte etterforskes ble vel 92 000¹⁾. Det er flere grunner til at oppgjøret ble større enn en opprinnelig regnet med. Arbeidet med en enkelt etterforskning førte ofte til avsløring av en hel gruppe medskyldige. Særlig gjaldt dette saker mot nordmenn som hadde virket som spioner for tyskerne (Abwehragenter, provokatører o. l.). Videre fant politiet ved å gjennomgå arkivene ofte større grupper av landssvikere.

Før krigen var tallet på straffelte for forbrytelser under 4 000 pr. år. Nå sto en overfor den oppgave — i tillegg til de ordinære straffesaker — å etterforske og behandle et mange ganger større tall av landssviksaker. Gjennomgåelsen og etterforskningen i de alvorligste og mest kompliserte landssviksaker var et meget krevende og sent arbeid, likeså stilte de økonomiske landssviksaker store krav til etterforskningen. For mange av de siste måtte man først vente på Høyesterettsdommer for en rekke betydningsfulle profitørsaker høsten 1946. Flere andre saker måtte også ligge lengre tid til observasjon av særlige grunner: sykdom, fravær o. l. Det fulgte videre meget arbeid både for politiet og påtalemyndigheten med avsluttede saker, benådningssaker, begjæringer om gjenopptakelse, krav om erstatning for frifunne m. v. Lov nr. 25 av 28 juli 1949 om bortfall av idømte rettighets-tap førte dessuten til mye arbeid, bare for Oslo politikammer ca. 7 500 tilfelle.

Rettsoppgjøret tok av disse grunner meget lengre tid enn en fra først av hadde regnet med.

Etter de siste oppgaver (St. prp. nr. 1 1952) får en følgende totaltall (ca.):

	Landssviksaker	Saker om utenlandske krigsforbrytersaker
Dømt til døden	30	15
» » frihetsstraff	17 000	66
» » annen straff	3 450	0
Vedtatt forelegg på frihetsstraff	3 120	0
» » » annen straff	25 180	0
Frifunnet ved endelig dom	1 375	5
Påtaleunntatelse	5 500	0
Henlagt etter bevisets stilling	37 150	261
Sum	92 805	347

Av de personer som ble dømt til døden for landssvik, ble 4 benådet og 1 døde av sykdom etter at dommen ble endelig. Av de som ble dømt til døden for krigsforbrytelser, ble 2 benådet.

¹⁾ Dette siste tall viser vesentlig hva arbeidsbyrden for politiet og påtalemyndigheten har vært.

Av økonomiske landssviksaker regnet en med ca. 16 400. Pr. 1. juli 1950 var det avgjort i alt 16 267 slike saker (St. prp. nr. 1 for 1951). Helt avsluttet kan ikke rettsoppgjøret være før lovens foreldelsesfrister er utløpet.

VIII. Begrensningen av rettsoppgjøret.

Det ble på et tidlig tidspunkt helt klart at en ikke kunne gjennomføre rettsoppgjøret i hele det omfang som de gjeldende straffebestemmelser ga adgang til¹⁾. Allerede høsten 1945 innskjerpet Riksadvokaten at straffeprosesslovens § 85, 2. ledd om påtaleunnløstelse også skulle anvendes under rettsoppgjøret. Viktigst i denne forbindelse var den begrensning som ble gjort i forhold til passive N.S. medlemmer som gikk ut igjen før statsakten på Akershus 1. februar 1942. Mot disse skulle det i alminnelighet ikke reises tiltale, men spørsmålet om påtaleunnløstelse skulle bringes inn for Riksadvokaten.

I et annet rundskriv fra høsten 1945 uttalte Riksadvokaten at han ikke fant grunn til å påtale menig medlemskap i N.S.U. (Unghirden, Jentehirden, Unghirdmarinen, Germansk og Norsk Landtjeneste) forutsatt at vedkommende hadde meldt seg ut av partiet senest ved det fylte 18 år eller ikke hadde nådd denne alder ved frigjøringen. Disse grupper er stort sett ikke blitt gjort til gjenstand for etterforskning (i noen utstrekning er sakene henlagt). De er derfor ikke kommet med i oppgavene over formelle påtaleunnløstelser. Senere ble begrensningen ført videre. I november 1947 skrev Riksadvokaten til Justisdepartementet at man ikke kunne overse at personer som først 2½ år etter frigjøringen kom under rettsforfølging og kanskje hadde oppnådd arbeid eller kunnet holde fast ved det yrke hvori de hadde vært beskjeftiget, ville bli meget hårdere rammet ved en rettsforfølging på dette tidspunkt enn om de før hadde fått saken avgjort. Derfor var det av hensyn til landets økonomi og den arbeidsro som var nødvendig for gjenreisningen, påkrevet med en moderasjon fra strafferettsmyndighetenes side.

Før er nevnt de lempninger som etter hvert ble foretatt i de opprinnelige lovbestemmelser — særlig når det gjaldt anvendelsen av betinget straff, adgangen til løsløstelse på prøve og forandringene i reglene om tillits- og rettighetstap.

IX. Landssvikstatistikken.

1. Innledning.

Landssvikstatistikken er en ren personstatistikk. Det er både for de straffelte og for dem som fikk påtaleunnløstelse sørget for at samme person ikke går igjen flere ganger. I kriminalstatistikken kommer den samme person med flere ganger hvis han i løpet av samme år er straffelt flere ganger for flere selvstendige forbrytelser.

I tabellene 1—6 finnes opplysninger om de straffelte og de som fikk påtaleunnløstelse, i tabellene 7, 8 og 9 opplysninger om straffens art og størrelse og i tabellene 10 til 13 opplysninger om landssviksakene.

Tabell 1 gir oppgaver over de straffelte fordelt etter kjønn og fordelt geografisk. Dessuten gir tabell 1 oppgaver over tiden for endelig dom eller vedtatt forelegg, opplysninger om tidligere straffelte, om straffelte under 21 år, om det samlede tall av straffelte og dessuten oppgaver over de lovparagrafer de var straffelt for.

¹⁾ Se O. Chr. Gundersen: Noen betraktninger omkring rettsoppgjøret. Tidsskrift for Rettsvitenskap, 1949.

Tabell 2 gir oppgaver over personer mot hvem påtale var unnlatt fordelt geografisk, etter år og etter hva sakene gjaldt.

Tabell 3 viser de straffelte landssvikere fordelt etter landssvikets art og tabell 4 de som også var straffelt for annen forbrytelse fordelt etter dennes art. Tabell 5 gir opplysninger om andre enn landssvikere dømt ved landssviksdomstol. Tabell 6 viser landssvikere som fikk påtaleunnlatelse fordelt etter landssvikets art m. v.

Statistikken omfatter i alt følgende tall av personer:

	Straffbare	Straffelte	Påtale- unnlatelser
Menn	34 205	30 002	4 203
Kvinner	17 179	16 083	1 096
Tilsammen	51 384	46 085	5 299

Riksadvokatens tall for personer som fikk påtaleunnlatelse er noe høyere, ca. 5 500, men bygger delvis på skjønsmessige oppgaver.

2. Født i utlandet.

Av de straffelte var det 415 menn og 405 kvinner som var født i utlandet.

Tabell a. De straffelte født i utlandet etter fødested.

	I alt	Menn	Kvinner
Sverige	162	82	80
Danmark	88	57	31
Finnland	11	9	2
Tyskland	329	153	176
Østerrike	18	11	7
Italia	15	15	—
U.S.A.	81	31	50
Andre land	116	57	59
Tilsammen	820	415	405

Tallet på fødte i Tyskland viser seg å være størst, i alt vel 40 % av alle.

Ser en på det de er dømt for, så var det av dem som var dømt etter straffelovens kap. 8 og 9 og etter landssviklovens § 2 nr. 4 — aktiv landssvikvirksomhet — i alt 258 født i utlandet. Av disse var 111 eller vel 43 % født i Tyskland.

3. Tidspunktet for dommene.

Fordelingen av de straffelte etter tiden for den endelige dom eller det vedtatte forelegg gir nærmest uttrykk for hvordan rettsoppgjøret er avvirket i løpet av årene. Det kan ha stilt seg noe forskjellig i bygdene og byene og i de enkelte fylker etter sakenes art og omfang.

Tabell b. Straffelte fordelt etter tiden for dom eller vedtatt forelegg.

	Riket	Bygder	Byer	Oslo
1945	3 153	1 866	1 287	303
1946	25 938	14 926	11 012	5 242
1947	11 510	6 389	5 121	2 825
1948	3 984	2 067	1 917	1 011
1949	1 104	528	576	358
1950—52	396	132	264	182
I alt	46 085	25 908	20 177	9 921

Undersøkelsen ble avsluttet høsten 1952. En del oppgaver kom inn etter at statistikken var avsluttet, men da tallet på disse var ubetydelig er de ikke innarbeidd i statistikken. (Etter den siste optelling — juni 1954 — 17 straffelte og 20 med påtaleunntatelse.)

Storparten av sakene ble avgjort i de to første år i alt 29 091 eller 63 %, i bygdene 16 792 eller ca. 65 %, i byene 12 299 eller ca. 60 %, og i Oslo en forholdsvis mindre del, 5 545 eller ca. 56 %. Byene og særlig Oslo har hatt relativt flere av de mest omfattende saker som krever lengre etterforskning og saksbehandling. Særsielt i byene i større utstrekning enn i landdistriktene etterforsket man store sakskomplekser som det først lyktes å avgjøre etter lang tid.¹⁾

Til jamføring har en for alle straffelte for alle årene under ett satt opp en tilsvarende fordeling etter hva de er straffelt for:

Tabell c. Alle straffelte 1945—52.

Straffelte for:	Riket	Bygder	Byer	Oslo
Straffelovens kap. 8 og 9	5 091	2 282	2 809	1 328
Landssviklovens § 2				
nr. 4. Aktiv landssvikvirksomh.	12 711	7 203	5 508	2 828
» 3. Økonomisk landssvik ..	3 355	1 498	1 857	578
» 2. Støtte av N.S.	2 938	1 773	1 165	558
» 1. Medlemskap	21 897	13 092	8 805	4 620
Andre forbrytelser	93	60	33	9
I alt	46 085	25 908	20 177	9 921

En må imidlertid ta et nokså sterkt forbehold ved denne fordeling etter de lovparagrafer straffene refererer seg til. I den vanlige kriminalstatistikk kan en av vedkommende lovparagraf se arten av det forbryterske forhold. Her hvor det

¹⁾ En del av disse større sakskomplekser endte med henleggelse og disse er jo ikke kommet med i tabellen.

gjelder en aktiv virksomhet, en økonomisk vinning i sammenheng med okkupasjonen, støtte av N.S. og medlemskap i N.S. og de forskjellige kombinasjoner av disse forhold, må oppdelingen bli noe skjønnsmessig. Paragrafene gir ofte ikke noe godt uttrykk for arten av det straffbare forhold. Domstolenes subsumpsjon har heller ikke alltid vært helt konsekvent. I skjemaet ble som i skjemaet for kriminalstatistikken spurt om forbrytelser (lovparagrafer) som den endelige dom eller det vedtatte forelegg gjaldt. Å utvide skjemaet for landssvikstatistikken med mer konkrete opplysninger om landssvikforholdets art etter det som er oppgitt i dommene ville utvilsomt gitt et mer tilfredsstillende grunnlag for statistikken. Men en slik utvidelse av skjemaet ville ført til atskillig mer arbeid for påtalemyndigheten i en tid da arbeidsbyrden på forhånd var usedvanlig stor. En har gått ut fra at en oppdeling etter lovparagrafene likevel gir atskillig av verdi selv om en må være klar over dens mangler.

For de alvorligste former for landssvik dømt etter straffelovens kap. 8 og 9 og landssviklovens § 2 nr. 4, var det i alt straffelt 17 802 eller ca. 39 %, i bygdene 9 485 eller ca. 37 %, i byene 8 317 eller vel 41 % og i Oslo 4 156 eller ca. 42 %. For økonomisk landssvik var straffelt 7.3 % i alt (8.4 når også de som var dømt for økonomisk landssvik sammen med annet landssvikforhold er tatt med). I bygdene ca. 5.8 %, i byene ca. 9.2 % og i Oslo ca. 5.8 %. Storparten faller altså på byene utenfor Oslo, i alt 1 279 eller ca. 12.5 % av de straffelte der. For medlemskap alene, i alt ca. 48 %, i bygdene vel 50 %, i byene ca. 44 % og i Oslo ca. 47 %.

Av straffbare i alt var det i hvert av årene følgende tall:

Tabell d. De straffbare hvert år.

År	Straffbare	Straffelte	Påtaleunnlatselse
1945	4 608	3 153	1 455
1946	28 604	25 938	2 666
1947	12 278	11 510	768
1948	4 221	3 984	237
1949	1 186	1 104	82
1950—52	487	396	91
I alt	51 384	46 085	5 299

Påtaleunnlatselsene vil senere bli behandlet under et særskilt punkt.

En skal til jamføring med disse tall sette opp et utdrag av Riksadvokatens oversikter etter St.prp. nr. 1, Justisdepartementet for 1948—52. I proposisjonen for 1952 er det en merknad om at tallene for 1951 er satt opp som omtrentlige tall, mens de for tidligere år tilsynelatende har vært nøyaktige. Grunnen er at de tidligere oversikter som har bygd på kvartalsoppgaver fra den underordnede påtalemyndighet, har vist seg — da oppgjøret var kommet så langt at restansene kunne telles nøyaktig opp — ikke å være helt riktige. Men unøyaktighetene antas forholdsmessig sett ikke å være store, så kvartalsoppgavene skulle likevel gi en fullt brukbar oversikt.

Tabell e. Oversikt over forløpet av rettsoppgjøret.

Tidspunkt for opptelling	Personer hvis saker er avgjort ved						Personer		I alt
	Lagmannsrett ¹⁾	Herreds- og byrett ²⁾	Tilsammen	Vedtatt forelegg på			mot hvem patale er unnlatt	hvis sak er henlagt ³⁾	
				frihetsstraff	annen straff	Tilsammen			
1/4 1946	924	3 812	4 736	3	5 832	5 835	2 490	6 599	19 660
1/1 1947	1 535	10 558	12 093	1 431	18 057	19 488	4 494	17 594	53 669
1/10 1947	1 981	14 939	16 920	2 286	23 118	25 404	5 267	28 006	75 597
1/4 1948	2 234	16 560	18 794	2 702	24 241	26 943	5 493	32 258	83 488
1/10 1948	2 363	18 031	20 394	3 052	24 966	28 018	5 567	35 430	89 409
1/10 1949	2 497	⁴⁾ 19 105	21 602	3 089	25 146	28 235	5 613	36 271	91 721
1/7 1950	2 520	⁵⁾ 19 314	21 834	3 113	25 100	28 213	5 520	37 119	92 686
1/11 1951	2 530	19 320	21 850	3 130	25 180	28 310	5 500	37 150	92 810

1) Inklusive frifunne og personer hvis saker er fornyet behandlet.

2) Inklusive frifunne og personer hvis saker er pådømt etter straffeprosesslovens § 377.

3) På grunn av bevisets stilling.

4) Fratrukket 169 hvis sak har vært til fornyet behandling.

5) Fratrukket 203 hvis sak har vært til fornyet behandling.

Til de 75 597 saker pr. 1/10 1947 kommer 11 630 for personer hvis saker var uavgjort og til de 89 409 pr. 1/10 1948 — 3 450. Tallet på saker på disse to tidspunkter var således i alt ca. 87 230 og 92 860. Disse sluttsummer må reduseres noe fordi personer hvis sak er pådømt ved lagmannsrett også omfatter en del som har fått fornyet behandling. Disse er fratrukket i de senere år. Pr. 1/10 1949 kommer i tillegg 1 280 personer hvis saker var uavgjort, pr. 1/7 1950 210. Totaltallene for disse år og for 1951 blir da ca. 93 000. Pr. 1/11 1950 kommer 45 uoppgjorte saker i tillegg, men 16 av disse skulle for Høyesterett. 28 av disse 45 saker gjaldt økonomisk landssvik. Dessuten var det 28 saker til observasjon hvor tiltale var reist. I tillegg til disse observasjonssaker er det en rekke saker (ca. 300) stilt til observasjon hos politiet fordi de mistenkte ikke har kunnet finnes etter frigjøringen.

4. Jamføring mellom Riksadvokatens oversikter og Byråets statistikk.

Riksadvokatens oversikter har 25 180 vedtatte forelegg på annet enn frihetsstraff og 3 130 på frihetsstraff pr. 1/11 1951. Byråets statistikk har henholdsvis 23 969 og 3 027. Riksadvokatens oversikter har 21 850 personer som har fått sin sak avgjort ved domstolene, Byråets statistikk har 19 092 endelige dommer. Men som nevnt omfatter Riksadvokatens statistikk både frifunne og til dels også personer som har fått sin sak under fornyet behandling. Da Riksadvokatens oversikter bygger på summariske oppgaver, ligger de også av den grunn antakelig noe i overkant. En skulle derfor kunne gå ut fra at Byråets statistikk er så å si fullstendig. Holder en henlagte saker utenfor, var det pr. 1/1 1947 etter Riksadvokatens oversikter avgjort 36 075 av 55 050 saker eller 64.8 %, etter Byråets statistikk 33 213 av 51 387 eller 64.6 %.

5. Tallet på landssvikfanger.

Tabell f viser tallet på landssvikfanger og tallet på prøveløslatte kvartalsvis i årene 1946—51 etter Riksadvokatens oversikter.

Tabell f. Landssvikfanger og løslatelser 1946—1951.

	Landssvikfanger			Løslatt på prøve eller etter endt straffetid ¹⁾
	Varetektsfanger	Soningsfanger	I alt	
1946 1. januar	7 590	355	7 945	110
1. april	4 997	1 608	6 605	279
1. juli	3 066	2 568	5 634	906
1. oktober	2 153	3 651	5 804	1 367
1947 1. januar	1 410	4 146	5 556	2 317
1. april	1 074	4 742	5 816	3 277
1. juli	789	4 559	5 348	4 395
1. oktober	642	4 434	5 076	5 423
1948 1. januar	447	4 121	4 568	6 588
1. april	315	3 801	4 116	7 818
1. juli	217	3 214	3 431	8 878
1. oktober	148	1 877	2 025	10 570
1949 1. januar	111	1 683	1 794	11 075
1. april	61	1 479	1 540	11 502
1. juli	33	1 166	1 199	11 905
1. oktober	26	902	928	12 226
1950 1. januar	17	614	631	12 542
1. april	8	534	542	12 656
1. juli	5	385	390	12 822
1. oktober	1	310	311	12 895
1951 1. januar	4	223	227	12 969
1. april	2	203	205	12 994
1. juli	2	186	188	13 013
1. oktober	1	172	173	13 027

¹⁾ Totaltallet av løslatte på de forskjellige tidspunkter.

En legger merke til den store stigning i tallet på løslatte etter juli 1948 da det ved loven av 9. juli 1948 ble fastsatt nye regler om løslatelse på prøve.

6. De straffbare geografisk fordelt.

De straffelte og de som fikk påtaleunntatelse er i tabellene 1 og 2 fordelt fylkesvis og på bygder og byer. Pr. 1 000 av folkemengden over 15 år den 3. desember 1946 var tallet av straffbare og tallene fratrukket «bare medlemskap» og/eller «andre forbrytelser»¹⁾ følgende:

	Alle straffbare	Unntatt bare medlemskap og/eller andre forbrytelser
Menn: Riket	28.2	16.6
Bygder	23.1	13.0
Byer	39.9	24.8
Kvinner: Riket	13.5	3.6
Bygder	10.8	2.3
Byer	18.7	5.9

¹⁾ Dømt ved landssvikdomstol og slike forbrytelser kombinert med medlemskap.

Det er i byene en finner de høyeste tallene, det var i byene administrasjonen og N.S. partisentralisering var samlet og den mest aktive virksomhet foregikk.

I tabell g er regnet ut tallet på de straffbare i forhold til folkemengden fylkesvis.

Tabell g. Straffbare pr. 1000 fylt 14 år 3. desember 1946.

	Menn						Kvinner					
	Alle			Unntatt bare medlemskap og/eller «andre forbr.»			Alle			Unntatt bare medlemskap og/eller «andre forbr.»		
	Bygder ¹⁾	Byer	Riket	Bygder ¹⁾	Byer	Riket	Bygder ¹⁾	Byer	Riket	Bygder ¹⁾	Byer	Riket
Østfold	30.1	31.1	30.4	15.7	18.0	16.4	12.6	14.7	13.3	3.4	4.0	3.6
Akershus	32.9	65.5	33.2	16.3	39.6	16.5	16.6	39.7	17.0	3.4	6.3	3.5
Oslo	—	45.7	45.7	—	27.5	27.5	—	20.9	20.9	—	6.0	6.0
Hedmark	39.3	33.0	38.9	21.0	18.4	20.8	19.5	12.0	18.8	2.5	3.0	2.6
Oppland	43.3	40.7	43.1	19.1	18.5	19.1	19.3	17.0	19.1	2.4	4.0	2.6
Buskerud	28.8	33.8	30.1	12.2	15.9	13.1	12.0	14.2	12.6	1.1	1.8	1.3
Vestfold	22.3	31.3	24.9	12.1	16.2	13.3	13.1	15.8	13.9	2.3	2.4	2.4
Telemark	28.8	37.9	31.2	16.5	20.1	17.5	14.9	21.4	16.9	3.8	6.9	4.7
Aust-Agder	22.9	33.1	25.0	15.5	22.3	16.9	7.8	16.4	9.9	1.3	4.0	2.0
Vest-Agder	18.0	41.6	25.6	12.8	31.5	18.9	6.5	13.6	9.0	2.5	4.9	3.3
Rogaland	13.4	37.2	22.1	8.9	26.0	14.6	4.9	14.0	8.3	1.1	2.9	1.8
Hordaland	9.7	—	9.7	6.3	—	6.3	4.9	—	4.9	2.1	—	2.1
Bergen	—	25.3	25.3	—	17.7	17.7	—	15.1	15.1	—	9.0	9.0
Sogn og Fjordane ..	11.6	—	11.6	8.9	—	8.9	2.3	—	2.3	0.95	—	0.95
Møre og Romsdal ..	12.4	29.5	15.7	8.8	22.1	11.3	4.8	14.0	6.8	1.5	7.1	2.7
Sør-Trøndelag	20.2	54.0	30.0	12.4	39.5	20.3	9.5	27.4	15.5	2.4	12.3	5.7
Nord-Trøndelag ...	27.4	61.6	27.8	19.4	44.5	19.8	18.2	29.1	18.4	4.8	8.9	4.9
Nordland	13.9	37.5	15.6	9.0	24.4	10.2	6.6	13.5	7.2	1.9	4.3	2.1
Troms	14.9	45.0	17.7	9.4	27.9	11.1	6.3	21.4	8.1	0.87	3.3	1.2
Finnmark	24.3	40.3	26.7	12.6	21.0	13.9	11.9	25.1	14.0	2.3	5.0	2.8
Tilsammen	23.1	39.9	28.2	13.0	24.8	16.6	10.8	18.7	13.5	2.3	5.9	3.6

¹⁾ Med ladesteder.

Tallene viser meget store variasjoner, noe som delvis kan bero på tilfeldigheter. Holder en seg til totaltallene, viser Oslo maksimumstall for mennene, deretter Oppland, Hedmark, Akershus og Telemark. Bare for Hedmark og Oppland har en høyere promilletall i bygdene enn i byene — noe som vel henger sammen med at N.S. allerede før krigen hadde forholdsvis sterk støtte i disse fylker. (Ved Stortingsvalget 1933 hadde N.S. i landdistriktene 14 942 stemmer, derav i Akershus 3 219, Hedmark 1 495, Oppland 2 841 og Telemark 3 423.) Laveste tall viser Hordaland, Sogn og Fjordane, Nordland og Møre og Romsdal. For kvinnene gjelder maksimumstallene de samme fylkene når unntas at Nord-Trøndelag har et svært høyt tall. De laveste promiller for kvinner forekom i de samme fylker som for mennene.

Det er ikke mulig å trekke noen sikre slutninger om årsakene til denne store forskjell mellom fylkene. Men det kan likevel være av interesse å foreta en jam-

føring med den statistikk over N.S. medlemmer som er utarbeidd på grunnlag av N.S. eget materiale. Det er foretatt diverse stikkprøver og undersøkelser av dette materiale, og en mener å kunne gå ut fra at det er forholdsvis pålitelig.¹⁾

Tabell h. Medlemmer i N.S. i pct. av folkemengden
1. desember 1930.

Fylker	1/1 1941	1/1 1942	1/1 1943	1/1 1944	1. januar 1945	
					I alt	Pct.
Aust-Viken	1.4	2.0	2.2	2.1	5 213	2.1
Stor-Oslo	1.5	2.3	2.5	2.4	10 322	2.4
Vest-Viken	1.1	1.7	1.6	1.6	4 284	1.5
Hedmark	1.5	2.4	} 2.5	2.5	3 863	2.4
Oppland	1.5	2.3			3 644	2.6
Telemark	1.2	1.8	2.0	1.9	2 366	1.9
Agder	0.7	1.2	1.3	1.2	1 660	1.1
Rogaland	0.7	1.1	1.1	1.2	1 888	1.1
Bergen og Hordaland ..	0.5	0.7	} 0.7	0.8	1 767	0.7
Sogn og Fjordane	0.1	0.3			390	0.4
Møre og Romsdal	0.4	0.7			1 408	0.9
Sør-Trøndelag	0.9	1.4	1.6	1.7	3 071	1.8
Nord-Trøndelag	0.5	1.4	1.6	1.9	2 018	2.1
Nordland	0.3	0.6	0.9	0.9	1 702	0.9
Troms	0.3	0.6	0.7	1.0	937	1.0
Finnmark	0.5	1.5	1.9	2.4	1 221	2.3
Riket	0.9	1.4	1.6	1.7	46 904	1.7

Disse medlemstall omfatter både hovedorganisasjonen og ungdomsfylkingen. «Aust-Viken» omfatter Østfold og Akershus unntatt Aker, Asker, Bærum og Follo, Stor-Oslo omfatter det daværende Oslo pluss de sist nevnte og «Vest-Viken» omfatter Vestfold og Buskerud. De høyeste prosenttall av medlemmer finner en gjennomgående i Stor-Oslo, Hedmark, Oppland og Aust-Viken. Dette samsvarer således noenlunde med maksimumstallene for de straffbare. Pr. 1/1 1944 og 1945 hadde Finnmark og Trøndelag svært høye medlemstall. Bingen som har utarbeidd denne statistikken, mener at disse prosenttallene må brukes med stor forsiktighet ved jamføring distriktene imellom. Det er mange usikre faktorer. Således er det mye som taler for at prosenttallet for Stor-Oslo er for høyt. På grunn av partisentraliseringen ble mange N.S. folk trukket til hovedstaden og regnet som innbyggere her.

I Bingens undersøkelse over 7 400 fengslede landssvikere i desember 1945 (utrykt manuskript) ble det også foretatt en geografisk fordeling av personene etter deres hjemstavn og regnet ut tall i forhold til folkemengden 1930 fylkesvis. Også disse tall viser maksimum i Hedmark, Oslo, Akershus, Oppland og Østfold. Bingen tar sterke forbehold mot å bruke tallene som uttrykk for landssvikerhyppigheten i fylkene. Det gjelder fengslede og det har neppe kunnet gjennomføres helt ensartede regler for fengsling i de ulike distrikter. Og utvalget var ikke helt representativt geografisk fordi praktisk talt alle leirer var med i undersøkelsen på Østlandet, mens det ikke var mulig å få undersøkt alle mindre og avsidesliggende leirer i andre landsdeler. Men på den annen side peker Bingen på samvariasjonen i promilletallene i dette utvalg med prosentforholdet for det totale tall av partimedlemmer.

¹⁾ Se Ot. prp. nr. 92 1945/46 side 11 og bilag 7.

7. Fordeling etter landssvikets art.

De straffbare er gruppert systematisk etter landssvikets art, slik som det framgår av lovparagrafene. Som før nevnt kan dette bare gi en inndeling i grove trekk. Hvis landssviket er kombinert med annen forbrytelse, er de straffelte overalt ført opp under landssvik¹⁾, men opplysninger om arten av andre forbrytelser finner en i tabell 4. I tabell 1 og 2 er hver person bare tatt med en gang og da i den alvorligste gruppe de kan komme med i. Etter landssvikets art er straffene ordnet i følgende rekkefølge:

Straffelovens kap. 8 og 9, bistand til fienden og angrep på rikets forfatning med ulovlige midler.

Landssviklovens § 2.

nr. 4. Aktiv landssvikvirksomhet.

» 3. Økonomisk landssvik.

» 2. Støtte av N. S. organisasjoner.²⁾

» 1. Medlemskap.

Ikke landssvik, men annet forbrytersk forhold.

I tabell i er satt opp en oversikt over fordelingen av de straffbare etter art. I avdeling I er alle tatt med bare en gang og da i den viktigste gruppe, i avdeling II er personene tatt med i alle grupper de kan komme med, selv om de hører til en annen hovedgruppe.

Tabell i. De straffbare etter landssvikets art.

	Straffbare			Straffelte			Påtaleunnlattelser		
	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
<i>I. Alle med bare en gang.</i>									
Straffel. kap. 8 og 9	5 135	5 043	92	5 091	5 001	90	44	42	2
Landssvikl. § 2 nr. 4	13 035	10 100	2 935	12 711	9 859	2 852	324	241	83
» » » 3	3 435	2 888	547	3 355	2 811	544	80	77	3
» » » 2	3 020	2 062	958	2 938	1 999	939	82	63	19
» » » 1	26 654	14 036	12 618	21 897	10 266	11 631	4 757	3 770	987
Andre forbrytelser ..	105	76	29	93	66	27	12	10	2
Alle	51 384	34 205	17 179	46 085	30 002	16 083	5 299	4 203	1 096
<i>II. Alle med selv om de tilhører en annen hovedgruppe.</i>									
Landssvikl. § 2 nr. 3	3 970	3 292	678	3 887	3 213	674	83	79	4
» » » 2	5 131	3 822	1 309	5 035	3 749	1 286	96	73	23
» » » 1	40 129	24 199	15 930	35 212	20 312	14 900	4 917	3 887	1 030
Andre forbrytelser ..	2 340	2 078	262	2 317	2 060	257	23	18	5

¹⁾ Unntatt de få som er dømt ved landssvikdomstol for annet en landssvik.

²⁾ Det kan selvsagt være noen tvil om rekkefølgen. Landssviklovens § 2, 2 — støtte av N.S. organisasjoner m. v. — kan være av meget forskjellig grad. Straffefølgning ble unnlatt for bidrag til N.S.H. hvis ikke beløpets størrelse, giverens person eller annet forhold måtte medføre strengere bestemmelse. Det kunne derfor muligens vært grunn til å plasere dette som den mildeste grad. Men på den annen side omfatter medlemskap alle grader fra rene papirmedlemmer til aktiv virksomhet.

Tabell i (forts.). De straffbare etter landssvikets art.

	Straffbare			Straffelte			Påtaleunntatelser		
	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
I.									
Straffel. kap. 8 og 9	10.0	14.7	0.5	11.1	16.7	0.6	0.8	1.0	0.2
Landssvikl. § 2 nr. 4	25.4	29.5	17.1	27.6	32.9	17.7	6.1	5.7	7.4
II.									
Landssvikl. § 2 nr. 3	7.7	9.6	3.9	8.4	10.7	4.2	1.6	1.9	0.4
» » » » 2	10.0	11.2	7.6	10.9	12.5	8.0	1.8	1.7	2.1
» » » » 1	78.1	70.7	92.7	76.4	67.8	92.6	92.8	92.5	94.0
Andre forbrytelser ..	4.6	6.1	1.5	5.0	6.9	1.6	0.4	0.4	0.4

Av det hele antall straffbare 51 384 var 105 straffbare for annen forbrytelse enn landssvik,¹⁾ resten 51 279 var landssvikere. 10 pct. av disse hadde fått sin sak avgjort etter straffelovens kap. 8 og 9, en fjerdepart av de straffbare etter landssviklovens § 2 nr. 4. Tyngden av frontkjempere kommer antakelig under straffelovens kap. 8, men en del kommer på grunn av ungdom eller andre omstendigheter som har gjort at straffen ikke er blitt over 3 år, under landssviklovens § 2 nr. 4 — ellers var 7.7 pct. økonomiske landssvikere, 10 pct. var straffbare for å ha støttet N.S. organisasjoner eller disses straffbare tiltak og 78 pct. var straffbare for medlemskap.

8. Medlemskap.

Av alle landssvikere kan en regne med vel 45 000 medlemmer av N.S. (jamfør med opplysningene om medlemmer side 10). En regner da med alle som er straffbare etter landssviklovens § 2 nr. 1 og de fleste etter straffelovens kap. 8 og 9. Av de 40 129 medlemmer som var straffbare etter landssvikloven, var følgende også straffbare for annet forhold:

9 865 eller 24.6 pct. var også straffbare etter § 2 nr. 4.
 1 198 » 3.0 » » økonomiske landssvikere.
 4 749 » 11.8 » » straffbare for støtte av N.S.
 777 » 1.9 » hadde begått annen forbrytelse.

Det var også mange «ikke medlemmer» blant dem som var straffbare etter landssviklovens § 2 nr. 4, 3 og 2.

	I alt straffbare	Derav ikke medlemmer	
		I alt	Pct.
§ 2 nr. 4	13 035	3 170	24.3
» » » 3	3 970	2 772	69.8
» » » 2	5 131	382	7.4

¹⁾ De fleste gjelder straff for rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom som skulle behandles av landssvikdomstol, (lov om rettergang i landssviksaker av 21. februar 1947 nr. 2, kap. 1 § 1 e) eller andre straffebud når den skyldige eller en av flere personer som er skyldige i samme handling tillike har forbrutt seg mot de forannevnte straffebud og de straffbare handlinger finnes å burde behandles i en sak (§ 1 f).

Ikke medlemmer var sterkest representert under økonomisk landssvik og svakest under støtte av N.S. organisasjoner m. v. Det var 24.3 pct. ikke medlemmer blant dem som var straffelt etter § 2 nr. 4 for aktiv landssvikvirksomhet. Blant disse var det som nevnt antakelig flere frontkjempere.

9. De kriminelle.

For i alt 2 235 (2 340 ÷ 105) landssvikere gjaldt sakene også andre forbrytelser. En kan gå ut fra at også den annen forbrytelse i *mange* tilfelle har hatt en politisk bakgrunn f. eks. politiske angiverier som har ført til domfellelse for frihetsberøvelse, mishandling under forhør av arrestanter som har ført til domfellelse for legemsfornærmelse eller legemsbeskadigelse, skuddveksling under arrestasjon eller sammenstøt med hjemmestyrker som har ført til domfellelse for drap osv. I tabell 4 er det oppgaver over de *straffelte* landssvikere fordelt etter arten av de andre forbrytelser de er straffelt for. Det var i alt 2 224 (2 317 ÷ 93). Av disse var 262 straffelt for vinningsforbrytelser, 419 for voldsforbrytelser, 8 for sedelighetsforbrytelser og 1 535 for andre forbrytelser. Blant voldsforbrytelsene var det 117 drap, (foruten uaktsomt drap 7, altså i alt drap 124) 138 legemsbeskadigelser og 142 legemsfornærmelser. Av «andre forbrytelser» var det 717 straffelt for ulovlig frihetsberøvelse og 525 for rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom. Domfellelsene for frihetsberøvelse gjelder som regel angiveri som førte til frihetsberøvelse. I mange slike tilfelle er det for øvrig ikke reist tiltale særskilt etter § 223, idet påtalemyndigheten og retten har nøydt seg med å ta frihetsberøvelsen i betraktning som en skjerpene omstendighet ved det landssvikerske forhold.

Av tabell 3 som ellers gir en framstilling av de straffekombinasjoner som forekommer under landssvikloven, framgår at de som også har begått andre forbrytelser vesentlig finnes blant dem som er straffelt etter straffelovens kap. 8 og 9, i alt 1 234 av de straffelte landssvikere eller 55.5 pct. av de 2 224 landssvikere som også var straffelt for annen forbrytelse. Av de 5 135 straffbare etter kap. 8 og 9 hadde 1 237 eller 24.1 pct. begått annen forbrytelse. Av disse var 348 voldsforbrytere (120 drap¹⁾), 105 vinningsforbrytere, 4 sedelighetsforbrytere og 780 «andre». Av de siste var 460 skyld i ulovlig frihetsberøvelse og 207 i rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom. Av de 40 129 medlemmer som var straffbare etter landssvikloven, hadde bare 777 eller 1.9 pct. begått egentlige forbrytelser. Av disse var det 62 voldsforbrytere (derav 4 drap), 105 vinningsforbrytere, 3 sedelighetsforbrytere. Størparten av de 777 gjelder dem som hadde gjort seg skyldig i ulovlig frihetsberøvelse — 178 — og i rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom — 288.

I tabell 5 er andre forbrytere enn landssvikere fordelt etter forbrytelsens art.

10. Fordeling etter kjønn og alder.

De straffbare, straffelte og de som fikk påtaleunntatelse, er fordelt etter kjønn og alder. Av alle straffbare var det 17 179 eller en tredjepart kvinner. Men mange kvinner var *bare* skyldig i medlemskap, nemlig 12 572 av 26 520²⁾, ³⁾ eller 47.3 pct. Trekker en disse fra blir det igjen 4 607 kvinner av 24 864 eller 18.5 pct. av alle straffbare. Av de *straffelte* var det 16 083 kvinner av 46 085 eller ca. 35 pct. Skiller en da ut dem som bare var skyldig i medlemskap og/eller annen forbrytelse enn

¹⁾ Blant dem som var straffelt for annet enn landssvik, var 1 straffelt for drap.

²⁾ Svarer ikke til det på side 22 oppførte tall (40 129) da dette også omfatter medlemmer som har gjort seg skyldig i annet landssvik enn medlemskap.

³⁾ Disse tall er noe lavere enn medlemstallene i tabell i 26 654 og 12 618 fordi 134 medlemmer og derav 46 kvinner ikke er tatt med da de også var straffbare for annen forbrytelse enn landssvik.

landssvik blir det 4 425 kvinner av 24 095 eller 18.4 pct. Holder en utenfor alle som har begått annen forbrytelse enn landssvik (både alene og ved siden av) blir det 4 345 av 22 524 eller 19.3 pct. Dette er da rene tilfelle av landssvik unntatt medlemskap. Av dem som var skyld i annen forbrytelse ved siden av landssvik, var det bare 10.4 pct. som var kvinner og av dem som var straffelt etter straffelovens kap. 8 og 9 bare 1.8 pct. Men av disse var det bortimot en tredjedel som hadde begått annen forbrytelse, av mennene henimot en fjerdedel.

Etter planen for undersøkelsen skulle en foreta en detaljert gruppering av landssvikerne etter deres alder på det tidspunkt da handlingen fant sted. En mente det ville være av stor interesse å bringe på det rene hvor gamle landssvikerne var og i hvilke aldersgrupper hyppigheten var størst i forhold til befolkningen. En slik bearbeiding ble også foretatt, men de resultater den viste stemte dårlig med det en skulle vente etter de direktiver som var gitt særskilt for framgangsmåten overfor de unge landssvikere. Riksadvokatens kontor foretok derfor en kontrollundersøkelse ved å innkalle og gjennomgå sakene for ca. 300 straffelte som etter Byråets utregning var under 18 år ved landssviket og jamføre opplysningene i sakene med det som var oppgitt i oppgavene til Byrådet. Det viste seg da at den framgangsmåte som var brukt til beregning av alderen på handlingstiden i et meget stort antall tilfelle og for alle i de yngste grupper ble feilaktig fordi tidspunktet for landssvikforholdet var mangelfullt oppgitt. Svært ofte var bare oppgitt begynnelsestidspunkt, ikke varigheten, undertiden var oppgitt gal dato og undertiden var bare oppgitt det forhold og den tid som sto i tiltalebeslutningen, ikke de nøyaktige data i den endelige dom som det etter skjemaet var forutsetningen skulle oppgis. Da den detaljerte fordeling etter alder på grunn av disse svakheter i materialet ble helt misvisende, måtte en oppgi denne og bare bruke en grov gruppering hvor disse feilkilder blir av liten betydning. Som før nevnt mangler oppgavene for påtaleunntatelse fra Fengselsstyret opplysninger om tiden for handlingen. I den vanlige kriminalstatistikk bruker en for påtaleunntatelsene statsadvokatens avgjørelsesdato da en ingen opplysninger har om når forbrytelsen ble begått. Å foreta noen beregning av alderen for påtaleunntatelser i landssviksaker lot seg ikke gjøre fordi avgjørelsene skjedde i løpet av årene 1946—52 og de straffbare handlinger under okkupasjonen. Det er derfor bare de straffelte som er fordelt etter alder. I tabell j er gitt en oversikt over de straffelte.

Tabell j. Straffelte etter kjønn og alder.

Alder	Total		Menn		Kvinner	
	I alt	Pct.	I alt	Pct.	I alt	Pct.
Under 21 år	3 209	7.0	1 906	6.4	1 303	8.1
21—24 år	6 407	13.9	3 516	11.7	2 891	18.0
25 år og over	36 469	79.1	24 580	81.9	11 889	73.9
Tilsammen	46 085	100.0	30 002	100.0	16 083	100.0

Statistikken viser at det var forholdsvis få unge, men flere kvinner enn menn. En kan ikke se bort fra at forholdet til de tyske militære har spilt en rolle. En jamføring av aldersfordelingen kan bare gjøres med kriminalstatistikkenes tall, noe som i og for seg ikke er tilfredsstillende. Etter kriminalstatistikken var det i årene 1946—52 av de straffbare i alt gjennomsnittlig 24.5 pct. under 21 år, av menn 24.6 pct. og kvinner 23.7 pct. For de straffelte var det i alt gjennomsnittlig 12.1 pct. under 21 år, av mennene 12.1 pct. og av kvinnene 12.4 pct. Tallet på unge lovovertredere når det gjelder vanlig kriminalitet er således av en annen størrelsesorden enn når det gjelder landssvikforhold. At det var forholdsvis få unge henger for en del

sammen med at Riksadvokaten, som nevnt, allerede høsten 1945 fant at det ikke var grunn til å ta opp etterforskning mot en del av de yngste (se side 14). 19. august 1949 ba Riksadvokaten om å få sendt inn alle saker mot unge født i 1927 og senere, som gjaldt medlemskap i N.S.U.F. og var avgjort ved påtaleunntatelse eller vedtatt forelegg. Disse saker ble henlagt av Riksadvokaten fordi det på grunn av de siktedes unge alder måtte anses for tvilsomt om de hadde vært seg bevisst å yte bistand til fienden. Senere har Riksadvokaten også innkalt en del andre saker mot unge. Flere av disse ble også henlagt med samme begrunnelse.

Riksadvokatens kontrollundersøkelse med de nøyaktige aldersberegninger viste at det blant 14 og 15-årige ikke var noen straffelte. Av 16-årige var det få, men blant 17, 18, 19 og 20-årige var det et ikke ubetydelig antall og det forekom ikke sjelden blant disse til dels alvorlige landssvikforhold. De hadde vært i fronttjeneste, arbeidd i Sipo eller Stapo, vært med i den spesielle spionasjegruppe Silberfuchs, vært i Stapos utrykningskommando, medvirket i aksjoner mot hjemmestyrkene, vært med på angiveri, stått i førergarden, vært med i vaktbataljonen etc. I noen tilfelle har de da deltatt i mishandlinger og drap. Men på den annen side var landssvikforholdet for flere av de unge av mindre alvorlig, ja til dels av bagatellmessig art, som forskjellig arbeid for tyskerne og forskjellig aktivt eller passivt medlemskap. For en del av 16 og 17-åringene er forelegget opphevet av Riksadvokaten etter at denne undersøkelse var avsluttet.

I tabell k er satt opp en prosentvis fordeling av de straffelte etter kjønn, alder og landssvikets art. Alle tilfelle er med, og de er gruppert under den alvorligste art landssvik som de har gjort seg skyldige i.

Tabell k. Fordeling etter kjønn og alder og etter landssvikets art.

Kjønn Alder ved landssviket	Alle	Str.l. kap. 8 og 9	Landssviklovens § 2			
			nr. 4	nr. 3	nr. 2	nr. 1
<i>Menn</i>						
Under 21 år	6.4	6.9	12.3	1.2	2.4	2.7
21—24 år	11.7	18.4	14.6	5.9	6.5	8.2
25 år og over	81.9	74.7	73.1	92.9	91.1	89.1
Tilsammen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
<i>Kvinner</i>						
Under 21 år	8.1	12.2	14.3	21.9	8.9	5.9
21—24 år	18.0	17.8	24.9	30.2	15.4	15.8
25 år og over	73.9	70.0	60.8	47.9	75.7	78.3
Tilsammen	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Av menn straffelt etter straffelovens kap. 8 og 9 var det relativt mange i alderen 21—24 år. Av de som var straffelt etter landssviklovens § 2 nr. 4 var det relativt mange i yngste gruppe. En del av frontkjemperne, særlig de unge, ble straffelt etter denne paragraf. Blant de økonomiske landssvikere var det få menn under 25 år. Men blant kvinnene var over halvparten av de økonomiske landssvikere under 25 år. En har nærmere undersøkt dette og finner at grunnen for en stor del er den at subsumpsjonen er feilaktig. En har her fått med unge piker som har tatt tjeneste hos tyskerne. Det dreier seg da ikke om økonomisk landssvik i egentlig forstand.

11. Tidligere straffelte.

I tabell 1 annen del er det oppgaver over hvor mange av de straffelte som tidligere hadde vært straffelt for forbrytelser her i landet. I forhold til totaltallet av straffelte stiller dette seg slik:

	Straffelte i alt	Derav tidligere straffelt	
		I alt	Pct.
Menn	30 002	2 356	7.9
Kvinner	16 083	216	1.3
Tilsammen	46 085	2 572	5.6

Som før nevnt er jamføringer med kriminalstatistikken utilfredsstillende. Men en skal peke på at denne viser 44.7 pct. tidligere straffelte menn og 30.2 pct. tidligere straffelte kvinner i årene 1946—52. Nettopp denne store forskjell i tallet på tidligere straffelte gir et klart uttrykk for landssvikstatistikkenes egenart,¹⁾ selv om det er sannsynlig at opplysningene om tidligere straffelse ikke er helt fullstendige i landssvikstatistikken, særlig når det gjelder foreleggsaker og de som bare er straffelt for medlemskap. Det er foretatt noen beregninger over prosenten av tidligere straffelte for en del rene grupper, dvs. slike hvor det bare var landssvikforhold uten andre forbrytelser. Prosenten av tidligere straffelte i disse var:

	Menn	Kvinner
Straffelovens § 86	8.0	—
» §§ 86 og 98	4.2	—
Landssviklovens § 2 nr. 4	18.4	5.0
» » » 1 og 4	6.1	0.8
» » » 1, 2 og 4	6.0	1.1
» » » 3	9.7	3.3
» » » 1 og 3	12.6	1.5
» » » 1 og 2	3.9	1.0
» » » 1	6.6	1.1

Det høyeste tall av tidligere straffelte finnes både for menn og kvinner blant dem som er straffelt etter § 2 nr. 4 — for aktiv landssvikvirksomhet. Deretter kommer de som er straffelt for økonomisk landssvik hvorav mannlige N.S.-medlemmer viser et særlig høyt tall. De straffelte etter straffelovens § 86 har også et relativt høyt tall av tidligere straffelte, men for dem som er straffelt også etter § 98 er tallet relativt lavt. Under den siste gruppe kommer antakelig N.S.-folk i ledende stilling inn og disse ble nok noe nøyere siktet.

12. Påtaleunntatelser.

I tabell 2 er oppgave over personer mot hvem påtale er unnlatt, i alt 5 299, 10.3 pct. av de straffbare. Tallet er lavt i forhold til kriminalstatistikkenes tall. Men en jamføring er vanskelig å foreta. For det første ble under landssvikoppgjøret et betydelig antall saker mot unge personer uten videre henlagt p. g. a.

¹⁾ Jamfør J. M. van Bemmelen's artikkel i The Journal of Criminal Science, Cambridge 1948, og hans vurdering av forholdet mellom en politisk forbrytelse og en politisk innstilling.

bevisets stilling, fordi man antok at det kunne være tvil om subjektive straffbarhetsbetingelser var tilstede. I disse saker ville man ellers ha brukt påtaleunntatelse. For det annet har påtaleunntatelse i landssviksaker hatt en ganske annen karakter enn i vanlige kriminalsaker hvor påtaleunntatelse særlig overfor unge blir gjort betinget blant annet av tilsyn og i virkeligheten brukes som en kriminalpolitisk metode til individuell behandling. I landssviksaker har påtaleunntatelse vært ubetinget, som oftest kort og godt en ettergivelse av straff.

Påtaleunntatelser pleier vanligvis mest å bli gitt kvinner, men det omvendte var tilfelle i landssviksakene.

	Straffbare	Påtaleunntatelser	
		I alt	Pct.
Menn	34 205	4 203	12.3
Kvinner	17 179	1 096	6.4
Tilsammen	51 384	5 299	10.3

Påtaleunntatelse ble hyppigst gitt bare for medlemskap og det var langt flere menn enn kvinner som var medlemmer av N.S. Blant mennene var det nesten like mange som hadde fått påtaleunntatelse for medlemskap blant de eldre som blant de yngre under 21 år, men blant kvinnene synker prosentene ned i det halve.

Nedenfor er satt opp tall som viser påtaleunntatelsene i alt i hvert av årene:

År	Straffbare	Påtaleunntatelser	
		I alt	Pct.
1945	4 608	1 455	31.6
1946	28 604	2 666	9.3
1947	12 278	768	6.3
1948	4 221	237	5.6
1949	1 186	82	6.9
1950—52	487	91	18.7
Tilsammen	51 384	5 299	10.3

Påtaleunntatelsene var hyppigst i de første år av rettsoppjøret. I de siste år ble det gitt påtaleunntatelse i en del saker som av forskjellige grunner var blitt meget gamle f. eks. fordi den siktede hadde oppholdt seg utenlands i de første år etter frigjøringen. Riksadvokaten innskjerpet, som før nevnt, allerede høsten 1945 at straffeprosesslovens § 85 2. ledd om påtaleunntatelse selvsagt også skulle anvendes under rettsoppjøret. Den alt overveiende del av påtaleunntatelsene ble gitt hvor medlemskap var det eneste landssvikerforhold. Dette gjaldt i alt 4 757, 3 770 menn og 987 kvinner. Den nest største gruppe gjaldt landssviklovens § 2 nr. 4, aktiv landssvikvirksomhet, i alt 324, 241 menn og 83 kvinner. I tabell 2 er det også en geografisk fordeling. Den viser — jamført med de straffbare — følgende hovedtall:

	Straffbare	Påtaleunntatelser	
		I alt	Pct.
Bygder	28 580	2 672	9.0
Byer	22 804	2 627	11.5
Tilsammen	51 384	5 299	10.3

Det synes ikke å være noen vesentlig forskjell mellom bygder og byer i denne henseende. I Oslo var det 1 324 påtaleunntatelser av 11 245 straffbare eller 11.8 pct. I tabell 6 er de som fikk påtaleunntatelse fordelt etter landssvikets art med opplysninger om kombinasjoner m. v.

13. Straffens art.

Tabell 7 gjelder alle straffelte. Foruten straffens art og størrelse er det spesifikasjon for hovedgrupper av landssvik og for de straffelte under ett også etter kjønn, alder og etter tidligere straffeløse. Tabell 8 og 9 gjelder bare landssvik. For forskjellige arter av landssvik er det opplysninger om straffens art og frihetsstraffens varighet med spesifikasjoner etter kjønn, alder og tidligere straffeløse.

I oppgavene over straffens art i tabell 8 er de straffelte fordelt etter de alvorligste grupper de kommer med i i den tidligere nevnte rekkefølge.

Et utdrag av tabell 7 er satt opp i tabell 1 på neste side.

Dødsdom er brukt i 30 tilfelle blant 5 001 straffelte menn, alle dømt etter straffelovens kap. 8 og 9.

Tvangsarbeid er ilagt 28.7 pct. av de straffelte menn og 2.3 pct. av de straffelte kvinner, *fengsel* ble ilagt 23.6 pct. av mennene og 12.8 pct. av kvinnene. Det prosentvise tall av straffelte som var ilagt tvangsarbeid og fengsel for de forskjellige arter av landssvik var:

	Tvangsarbeid		Fengsel	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Straffelovens kap. 8 og 9	96.2	90.0	3.1	10.0
Landssviklovens § 2 nr. 4	34.3	9.1	49.0	52.4
» » » 3	3.6	0.6	22.3	8.3
» » » 2	9.3	1.4	3.5	24.7
» » » 1	1.1	0.2	7.5	2.3

Som før nevnt er tallet på kvinner dømt etter straffeloven svært lite.

Noen, men ingen absolutt sammenheng, er det mellom landssvikets art og tvangsarbeid eller fengsel. Det er særlig frihetsstraffens lengde som har vært avgjørende for om vedkommende er blitt ilagt tvangsarbeid eller fengsel. I Riksadvokatens rundskriv av 21. september 1945 til statsadvokatene for landssviksaker anmodes om i de saker hvor det blir tale om frihetsstraff under 1 år og 6 mndr. å nedlegge påstand om fengselsstraff, ikke tvangsarbeid. Andre faktorer som

Tabell l. Straffelste fordelt på straffens art og hovedgrupper av landssvik.

	Døds- straff	Tvangs- arbeid	Fengsel	Sikring	Bare ret- tighets- tap	Bot uten frihets- straff	Til- sammen
<i>Menn</i>							
Alle	30	8 598	7 096	6	2 492	11 780	30 002
I. Straffelovens kap. 8 og 9	30	4 814	153	4	—	—	5 001
II. Landssviklovens § 2 nr. 4	—	3 380	4 836	1	344	1 298	9 859
III. » » » » 3	—	102	627	—	151	1 931	2 811
IV. » » » » 2	—	185	690	—	88	1 036	1 999
V. » » » » 1	—	117	765	1	1 909	7 474	10 266
VI. Andre forbrytelser	—	—	25	—	—	41	66
<i>Kvinner</i>							
Alle	—	377	2 057	—	5 290	8 359	16 083
I. Straffelovens kap. 8 og 9	—	81	9	—	—	—	90
II. Landssviklovens § 2 nr. 4	—	259	1 495	—	307	791	2 852
III. » » » » 3	—	3	45	—	207	289	544
IV. » » » » 2	—	13	232	—	141	553	939
V. » » » » 1	—	21	264	—	4 635	6 711	11 631
VI. Andre forbrytelser	—	—	12	—	—	15	27
Menn og kvinner tilsammen	30	8 975	9 153	6	7 782	20 139	46 085

kjønn, alder og helbredstilstand kan ha spilt en rolle. Etter frihetsstraffens varighet finner en følgende fordeling av alle straffelte menn og kvinner absolutt og prosentvis:

Tabell m. Tvangsarbeids- og frihetsstraffens varighet.

	Tvangsarbeid		Fengsel	
	I alt	Pct.	I alt	Pct.
Til og med 90 dager	9	0.1	1 294	14.1
Over 90 dager, under 6 måneder	40	0.4	1 591	17.4
6 måneder	69	0.8	1 891	20.7
Over 6 måneder til og med 1 år	437	4.9	3 364	36.8
» 1 år » » » 3 »	3 909	43.5	939	10.3
» 3 » » » » 6 »	3 471	38.7	56	0.6
» 6 » » » » 10 »	705	7.9	12	0.1
» 10 » tidsbegrenset	264	2.9	3	—
På livstid	71	0.8	3	—
Tilsammen	8 975	100.0	9 153	100.0

Det er alt overveiende de med lange dommer som er ilagt tvangsarbeid. For 7 grupper¹⁾ som har et relativt stort antall med frihetsstraff, er det regnet ut

¹⁾ Tidligere ikke straffelte på minst 25 år dømt etter landssviklovens § 2: I) § 2 nr. 1, 2 og 4, menn, II) nr. 1 og 4, menn, III) nr. 1 og 4, kvinner, IV) nr. 4, menn, V) nr. 3, menn, VI) nr. 1 og 2, menn, VII) nr. 1 og 2, kvinner.

prosenttall for hvert år. Det var i forhold til det prosentvise tall av straffelte forholdsvis få som fikk tvangsarbeid i 1945/46. Forskjellen mellom fengselsstraff og tvangsarbeid var svært liten og ble i praksis helt utvisket. Selv korte frihetsstraffer ble sonet i leir.

År	Pct. straffelte	
	med minst 1 års frihetsstraff	som har fått tvangsarbeid
1945	49.0	40.3
1946	45.6	39.1
1947	32.3	30.5
1948	25.4	24.8
1949	22.4	22.0
1950—52	17.6	17.6

Bare sikring fikk 6 menn.

Bøter (uten frihetsstraff) fikk 39.3 pct. menn og 52.0 pct. kvinner, og tar en med dem som fikk bøter ved siden av frihetsstraff, var det 44.4 pct. menn og 52.9 pct. kvinner. Blant dem som fikk bot uten frihetsstraff, finner en at storparten bare var dømt for medlemskap, i forhold til de straffelte for medlemskap 72.8 pct. menn og 57.7 pct. kvinner, ved økonomisk landssvik 68.7 pct. menn og 53.1 pct. kvinner. Bare

Tabell n. Alle straffelte som har fått bot, fordelt på botens størrelse og hovedgrupper av landssvik.

Bøtenes størrelse	Alle	Menn	Kvinner	Str.l. kap. 8 og 9	Landssviklovens § 2				Andre forbry- telser
					nr. 4	nr. 3	nr. 2	nr. 1	
Under 40 kr.	3	1	2	—	2	—	—	1	—
40 — under 70	11	3	8	—	—	1	1	7	2
70 — under 200	94	31	63	—	7	3	6	56	22
200 — under 500	892	354	538	—	78	118	52	624	20
500 — under 1 000 ...	8 382	3 817	4 565	7	772	753	425	6 416	9
1 000 — under 2 000 ..	6 160	4 006	2 154	33	883	586	515	4 141	2
2 000 — under 5 000 ..	3 722	2 931	791	74	665	426	433	2 122	2
5 000 — under 10 000	1 600	1 330	270	43	362	238	226	730	1
10 000 — under 20 000	614	534	80	27	164	99	116	208	—
20 000 — under 50 000	274	249	25	23	67	62	56	66	—
50 000 — und. 100 000	45	38	7	4	14	9	9	9	—
100 000 — und. 200 000	13	13	—	1	6	3	1	2	—
200 000 — und. 500 000	8	8	—	2	—	4	2	—	—
500 000 og over	2	2	—	—	—	2	—	—	—
Under 1 000	9 382	4 206	5 176	7	859	875	484	7 104	53
Minst 1 000	12 438	9 111	3 327	207	2 161	1 429	1 358	7 278	5
I alt	21 820	13 317	8 503	214	3 020	2 304	1 842	14 382	58

rettighetstap¹⁾ fikk 8.3 pct. av mennene og 32.9 pct. av kvinnene. For kvinner ble rettighetstap brukt i 39.9 pct. tilfelle når landssviket bare var medlemskap, for menn i 18.6 pct. tilfelle. For kvinner ble rettighetstap også brukt i 38.1 pct. tilfelle av økonomisk landssvik. Slår en sammen bot (uten frihetsstraff) og rettighetstap, ble i de tilfelle hvor landssviket bare var medlemskap disse straffer brukt i 92.4 pct. av tilfellene for menn og 97.5 pct. for kvinner, altså i de aller fleste. For økonomisk landssvik ble disse straffer brukt i 74.1 pct. av tilfellene for menn og 91.2 pct. for kvinner.

Av dem som fikk bot uten frihetsstraff, fikk av samtlige over halvparten 1 000 kroner og over, men av kvinner var det flest som fikk bot under 1 000 kroner (61.4 pct.). Tar en med dem som fikk bot ved siden av frihetsstraff, fikk 57 pct. 1 000 kroner og over, av mennene 68.4 pct., men av kvinnene 39.1 pct. I tabell n er gitt en oversikt over bøtenes størrelse fordelt på hovedgrupper av landssvik. Alle som har fått bot, også de som samtidig har fått frihetsstraff, er her tatt med.

En har satt opp nedenfor for menn og kvinner under ett prosenten av dem som fikk bøter på 1 000 kroner og mer innen hver hovedgruppe av landssvik:

Straffelovens kap. 8 og 9	96.7 pct.
Landssviklovens § 2 nr. 4	71.6 pct.
» » » 3	62.0 pct.
» » » 2	73.2 pct.
» » » 1	50.6 pct.

Det er prosentvis flere med bot på 1 000 kr. og mer blant dem som støttet organisasjonene enn blant dem som var skyldig i økonomisk landssvik. De absolutt sett største enkelttilfelle av bot gjaldt 2 menn som var skyldig i økonomisk landssvik (en på mellom 1½ og 1 million og en på mellom 2 og 5 millioner).

I lovoversikten i Innstilling S. nr. 341 finnes også opplysninger om bruken av bøter og grensene for disse.

Tap av almen tillit for alltid eller for et bestemt antall år ble innført ved provisorisk anordning av 22. januar 1942 som ny straff. Landssvikanordningen av 15. desember 1944 bestemte blant annet at når fengsel eller tvangsarbeid idømmes, skal det også fastsettes bøter og enten tillitstap eller begrenset rettighetstap, ved dom på minst 6 måneder alltid tillitstap. For bot ble fastsatt minst 1 000 kr. Men allerede den provisoriske anordning av 3. august 1945 lempet på bestemmelsene om obligatorisk tillitstap og begrenset rettighetstap, om minimumsbeløp ved bøter m. v. Loven av 28. juli 1949 nr. 25 lemper sterkt på bestemmelsene om rettighetstap.

Johannes Andenæs²⁾ sier om denne siste lov: — Det regjeringsforslag som lå til grunn for loven, tok særlig sikte på å få bort de bestemmelser om rettighetstap som la hindringer i veien for de dømtes ervervs- og utdannelsesmuligheter. Derimot berørte ikke forslaget de bestemmelser som handlet om tap av politiske rettigheter, stemmerett og retten til å gjøre militærtjeneste. Stortinget gikk imidlertid videre og antok et forslag om at de som ikke var dømt til frihetsstraff på lengre tid enn 1 år, skulle få tilbake sine politiske rettigheter fra og med den 8. mai 1950 — femårsdagen for frigjøringen —. (Se også O. Chr. Gundersens foredrag om rettsoppgjøret.) Tallet på dem som ble idømt tap av almen tillit ble meget lite. I statistikken er det oppgitt for i alt 48, nemlig 45 menn og 3 kvinner. En del av disse ble senere benådet til begrenset rettighetstap. I tabell 7 er det også oppgaver over hvor mange

¹⁾ Jfr. rundskriv fra Riksadvokaten av 29. oktober 1945 hvor det bl. a. står: Jeg er blitt stående ved at det normale bør være at det ved siden av rettighetstapet blir ilagt en bot. Hvor formildende omstendigheter foreligger, men ikke tilstrekkelig til å begrunne påtaleunntatelse, kan det være grunn til å nøye seg med bare rettighetstap. Det samme vil ofte gjelde overfor kvinnelige siktede.

²⁾ Johannes Andenæs: Rättsoppjørelsen i Norge. Stockholm 1950.

som hverken ble fradømt almen tillit eller fikk begrenset rettighetstap. I alt var dette 1 679 av de straffelte, 1 527 menn (5.1 pct. av alle) og 152 kvinner (0.9 pct.). Undersøker en forholdstallene for hvert år, viser det seg, etter at loven av 28. juli 1949 nr. 25 var trådt i kraft, en stor stigning i tallet på dem som ikke fikk rettighetstap.

I tabell 7, 8 og 9 er det også gitt opplysninger om hvor mange av de straffelte som fikk *betinget straff*. Som i den vanlige rettspleie, har det også i landssviksaker vært liten bruk av betinget bot. Bare i 40 av 20 139 tilfelle av bot uten frihetsstraff var boten betinget. Tabell 7 gir følgende hovedtall for betinget straff:

	Straffelte i alt	Herav betinget	
		I alt	Pct.
Tvangsarbeid	dommer 8 957	31	0.3
»	forelegg 18	5	27.8
Fengsel	dommer 6 144	546	8.9
»	forelegg 3 006	409	13.6
Bøter, ikke frihetsstraff	dommer 3 545	25	0.7
—»—	forelegg 16 594	15	0.1
I alt (medregnet rettighetstap)	dommer 19 092	602	3.2
—»—	forelegg 26 996	429	1.6

Betinget straff kan bare brukes når frihetsstraffen er til og med 1 år. Det gjelder i alt 8 692 tilfelle av fengsel eller tvangsarbeid. En har undersøkt bruken av betinget straff ved frihetsstraff til og med 1 år for de forskjellige former for landssvik. Det er påfallende at det ble brukt også for de alvorligste former, straffelovens kap. 8 og 9 og landssviklovens § 2 nr. 4. For dem som ble dømt etter straffelovens dreier det seg bare om meget få tilfelle. Men forholdet kommer av at straffelovens § 55 eller 56 kom til anvendelse. Den første gir adgang til nedsettelse av straffen under det for handlingen bestemte lavmål, når vedkommende var under 18 år. Den annen gjelder bl. a. adgang til nedsettelse, når handlingen er foretatt under tvang eller overhengende fare. I 1945 og 1946 ble betinget frihetsstraff lite brukt, men i 1947 er det en betydelig stigning og etter loven av 9. juli 1948 om utvidd rett til bruk av betinget straff, ble det en stor stigning.¹⁾

I alt var det blant de straffelte 19 092 som var dømt og 26 996 som hadde vedtatt *forelegg*.²⁾

Provisorisk anordning av 16. februar 1945 om rettergangen i landssviksaker innførte en rekke bestemmelser som avviker fra rettergangen i ordinære straffesaker. Om forelegg ble da bestemt at det kan brukes i alle straffesaker når det antas å burde anvendes straff av bøter, inndragning, tillitstap, begrenset rettighetstap m. v. Lov av 22. juni 1946 om tillegg til straffeprosessloven utvider adgangen til å bruke forelegg til også å omfatte frihetsstraff inntil 1 år (se side 9, note 1). Denne lov var et ganske betydningsfullt middel til å påskynde rettsoppjøret. Det var kvinnene som hadde det forholdsvis største tall av forelegg, i alt 13 276 eller i forhold til de straffelte 82.5 pct. For mennene var tallet 13 720 eller 45.7 pct. Hvor det etter straffen var anledning til å bruke forelegg, altså for frihetsstraff inntil 1 år — var prosenten 84.8 for kvinner og 65.5 for menn. Var straffen bare rettighetstap, var prosenten 96.5 for kvinner og 91.0 for menn og ved bøter uten frihetsstraff

¹⁾ For rene landssviktilfelle og for 9 større grupper av slike, var prosenttallene for 1945 til 1949 henholdsvis 1.1, 1.6, 6.2, 26.3 og 34.3 og for 1950—52 18.6.

²⁾ Eller vedtatt straff i retten etter straffeprosesslovens § 377 siste punkt.

87.6 for kvinner og 78.7 for menn. Var straffen fengsel til og med 1 år hadde 43.6 pct. kvinner og 35 pct. menn vedtatt forelegg og ved tvangsarbeid var prosenttallene henholdsvis 4.1 og 3.1.

14. Frihetsstraffens lengde.

I tabell m er vist straffens varighet særskilt for tvangsarbeid og fengsel. Straffens lengde for alle straffelte menn og kvinner med frihetsstraff var:

Tabell o. Frihetsstraffens lengde.

	Menn		Kvinner	
	I alt	Pct.	I alt	Pct.
Til og med 90 dager	904	5.8	399	16.4
Over 90 dager, under 6 måneder	1 176	7.5	455	18.7
6 måneder	1 492	9.5	468	19.2
Over 6 måneder til og med 1 år	3 105	19.8	696	28.6
» 1 år » » » 3 »	4 509	28.7	339	13.9
» 3 » » » » 6 »	3 474	22.1	53	2.2
» 6 » » » » 10 »	705	4.5	12	0.5
» 10 » tidsbegrenset	257	1.6	10	0.4
På livstid	72	0.5	2	0.1
Tilsammen	15 694	100.0	2 434	100.0

Frihetsstraffens varighet har vært forholdsvis meget lengre for mennene enn for kvinnene. For en stor del vil dette henge sammen med hvor alvorlig landssviket har vært. I tabell p er satt opp en oversikt for rene landssviktilfelle med prosentvis fordeling etter straffens art, for tidligere ikke straffelte på 25 år og over også en fordeling etter frihetsstraffens varighet.

Oversikten viser at kvinnene har fått relativt kortere frihetsstraff selv når arten av landssvik var den samme og når en unntar økonomisk landssvik, men her var det av tidligere ikke straffelte kvinner på 25 år og over, bare 7. De lovparagrafer folk er straffelt etter kan imidlertid dekke over nokså forskjellige straffbare forhold. Som før nevnt (side 17) vil bruken av de forskjellige lovparagrafer for landssvikforhold måtte bero på noen grad av skjønnsmessig vurdering og domstolenes subsumpsjon har ikke alltid vært helt ensartet. Dertil kommer at det i all rettspraksis — og selvsagt også i landssvikoppjøret — innenfor lovens ramme er en viss variasjonsbredde, når det gjelder menneskelige vurderinger av personenes handlinger og forutsetninger. Jamføringer på grunnlag av lovparagrafene kan derfor bare gi grove trekk av bildet.

Jamfører en tallene for mennene, viser prosenttallene større frihetsstraff for de medlemmer som støttet N.S.organisasjonene enn for medlemmer som var skyld i økonomisk landssvik. Men av de økonomiske landssviksaker ble mange behandlet mot slutten av oppjøret, og da ser det ut til at de to slags saker ble bedømt nokså likt.

Når det gjelder den store gruppe «bare medlemskap» — landssviklovens § 2 nr. 1 — synes det meget påfallende at av mennene over 60 pct. og av kvinnene ca. halvparten har fått en straff på 6 måneder og mer, selv om en må regne med at bare 6 måneder er en sterkt benyttet straff. Når det gjelder straffelte for bare medlemskap med straff på over 6 måneder er det ved Riksadvokatens kontor

Tabell p. Pct. straffelte etter arten av landssvik. Rene landssviktilfelle.

	§ 86	§ 86	L.v.l. § 2		L.v.l. § 2		L.v.l. § 2		L.v.l. § 2		L.v.l. § 2		L.v.l. § 2		L.v.l. § 2	
	§ 98		nr. 1, 2 og 4		nr. 1 og 4		nr. 4		nr. 1 og 3		nr. 3		nr. 1 og 2		nr. 1	
	M	M	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Bare rettighetstap	—	—	1.8	4.3	2.0	8.0	9.3	18.6	6.0	19.5	5.7	60.7	4.4	14.8	18.8	40.0
Bøter	—	—	9.6	26.6	12.7	31.5	18.1	23.0	59.9	74.4	74.6	32.8	50.3	59.4	73.2	57.8
Frihetsstraff	¹⁾ 99.5	²⁾ 99.9	88.6	69.1	85.3	60.5	72.6	58.4	34.1	6.1	19.7	6.5	45.3	25.8	8.0	2.2
Alle	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tidl. ikke str. <i>minst 25 år</i>																
Til og med 90 dager	—	—	3.4	7.7	5.0	13.3	16.7	23.9	14.9	20.0	24.8	14.3	13.1	22.0	14.4	24.9
Over 90 d., under 6 mndr.	—	0.1	6.3	19.2	7.4	17.2	17.9	16.8	18.7	40.0	25.1	14.3	17.1	30.2	24.0	25.4
6 mndr. til og med 1 år	0.3	0.4	40.8	48.5	39.9	51.1	37.9	48.9	51.5	40.0	41.9	71.4	49.5	42.8	49.2	45.0
Over 1 år til og med 3 år	2.7	8.3	48.2	24.6	47.3	18.2	27.5	10.4	14.9	—	8.2	—	20.0	5.0	12.4	4.7
» 3 » » » 6 »	62.9	78.3	1.3	—	0.4	0.2	—	—	—	—	—	—	0.3	—	—	—
» 6 » » » 10 »	24.3	10.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 10 » (tidsbegr.) ...	8.3	2.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livsvarig	1.5	0.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alle	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	³⁾ 100.0	100.0	⁴⁾ 100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ 2 dødsstraff eller bare sikring. ²⁾ Likeså 5. ³⁾ Bare 10 tilfelle. ⁴⁾ Bare 7.

gjennom en rekke stikkprøver blitt undersøkt i sakens dokumenter om det har vært skjerpene omstendigheter til stede eller om angivelsen av lovparagrafen har vært ufullstendig. Det viste seg da i svært mange tilfelle at vedkommende har drevet meget aktiv virksomhet for N.S. Som eksempler kan nevnes: Agitasjon og propaganda, deltatt i våpenkurs, innehatt tillitsverv som organisasjonsleder, lagfører, propagandaleder o. l., deltatt i vaktjeneste og razziaer m. v. Det viste seg også at skjemaene til dels var ufullstendig fylt ut og undertiden kan de ha vært bygd på dommer hvor medlemskapet var henført under § 2 nr. 1, mens resten av virksomheten har vært betraktet som skjerpene omstendighet. Disse undersøkelser bekrefter det som tidligere er nevnt om at det er utilstrekkelig bare å bygge på lovparagrafene, når det gjelder å karakterisere landssvikets art. Landssviklovens § 2 nr. 1 blir derfor ikke et adekvat uttrykk for *bare medlemskap*.

15. Forandringer i straffene i løpet av rettsoppgjøret.

I forbindelse med forskjellig slags straff er nevnt en del om utviklingen.

Det har vært rettet den kritikk mot rettsoppgjøret at dommene har vært ujamne — og at de ble mildere i de senere år av rettsoppgjøret. En viser til O. Chr. Gundersens foredrag, hvor dette spørsmål — og spørsmålet om ujamne dommer i det hele tatt — er tatt opp til vurdering. Der anføres blant annet at tidsforløpet bør ha en virkning — fordi det å gå og vente i mange år er en kraftig påkjønning.

Det er etter statistikken ikke mulig å si noe sikkert om hvor meget en mildere praksis kan ha betydd.

For dem som er straffelt for bare medlemskap, er prosenttallene for frihetsstraff, bøter uten frihetsstraff og bare rettighetstap regnet ut.

Tabell q. Straffelte for bare medlemskap etter straffens art.

År	Frihetsstraff		Bøter uten frihetsstraff		Bare rettighetstap	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
1945	20.3	4.6	65.8	68.9	13.9	26.5
1946	6.3	1.6	76.2	59.7	17.5	38.7
1947	8.1	3.4	70.0	51.0	21.9	45.6
1948	10.0	3.1	61.2	43.3	28.8	53.6
1949	5.4	2.2	61.3	43.5	33.3	54.3
1950—52	15.8	3.7	68.4	70.4	15.8	25.9

At så mange fikk frihetsstraff i 1945 må ses i sammenheng med at mange da fikk sin straff avgjort ved utstått varetekt. Forskyvningen mellom bøter og rettighetstap fra 1949 til 1950—52 henger sammen med loven av 28. juli 1949. Når det gjelder rettighetstap, er det for straffelte for medlemskap inntil 1949 en tydelig stigende tendens, men for de andre grupper av landssvikere er det ikke mulig å vise noen bestemt tendens til dette. For 10 grupper (de samme som i tabell r) finner en ved å jamføre årene 1945—46 og 1947—52 en utvikling mot færre med bøter og flere med kort frihetsstraff. For disse 10 grupper er i tabell r frihetsstraffens lengde prosentvis jamført for 1945/46 og 1947—52 for tidligere ikke straffelte på 25 år og over. Alle grupper — og både for menn og kvinner — viser gjennomgående forskyvninger mot kortere frihetsstraff i siste periode. Særlig utpreget er den for menn som har vist aktiv landssvikvirksomhet (nr. 4). Av disse fikk i 1945/46 47.4 pct. over 1 år og i 1947—52 14.8 pct. over 1 år. Men undersøker

en dette forhold for tidligere ikke straffelte menn på 25 år og mer, som hadde forbrutt seg mot straffelovens kap. 8 og 9, så viser en tilsvarende jamføring av årene tendens til lengre og ikke til kortere straff. Mange av de særlig vanskelige saker var av den art at de trengte langvarig saksbehandling og etterforskning og ville derfor naturlig komme opp senere under rettsoppgjøret. Forholdsvis mange ble forelagt Høyesterett. Og mange saker som i den første tid ville vært bedømt etter straffelovens § 86 med mer enn 3 års fengsel er senere blitt henført til landssviklovens § 2 nr. 4.

Tabell r. Tidligere ikke straffelte på 25 år og over, fordelt etter frihetsstraffens lengde. Rene landssviktilfelle.

Landssviklovens § 2	År for straffeløse	Prosentvis fordeling etter frihetsstraffens lengde						
		90 dager og mindre	Over 90 dager, under 6 mndr.	6 mndr. til og med 1 år	Over 1 år til og med 3 år	Over 3 år til og med 6 år	Til-sammen	
Nr. 1, 2 og 4 ..	Menn	1945—46	2.2	5.1	38.0	52.3	2.4	100.0
		1947—52	4.2	7.2	43.0	45.0	0.6	100.0
	Kvinner	1945—46	12.5	16.1	42.9	28.5	—	100.0
		1947—52	4.1	21.6	52.7	21.6	—	100.0
Nr. 1 og 4	Menn	1945—46	3.3	6.2	36.7	53.1	0.7	100.0
		1947—52	7.3	9.0	44.3	39.3	0.1	100.0
	Kvinner	1945—46	8.7	15.2	50.6	25.1	0.4	100.0
		1947—52	16.7	18.7	51.6	13.0	—	100.0
Nr. 4	Menn	1945—46	7.4	9.6	35.6	47.4	—	100.0
		1947—52	22.6	23.2	39.4	14.8	—	100.0
	Kvinner	1945—46	16.0	12.4	58.0	13.6	—	100.0
		1947—52	30.1	20.4	41.7	7.8	—	100.0
Nr. 1 og 3	Menn	1945—46	15.4	7.7	56.4	20.5	—	100.0
		1947—52	14.5	25.8	48.4	11.3	—	100.0
Nr. 3	Menn	1945—46	15.0	25.0	47.5	12.5	—	100.0
		1947—52	26.1	25.1	41.1	7.7	—	100.0
Nr. 1 og 2	Menn	1945—46	9.8	13.2	53.0	23.5	0.5	100.0
		1947—52	18.5	23.5	43.8	14.2	—	100.0
	Kvinner	1945—46	13.2	31.5	47.4	7.9	—	100.0
		1947—52	30.1	28.9	38.6	2.4	—	100.0

Som nevnt under frihetsstraffens lengde for menn og kvinner, kan en slik jamføring bare gi de grove trekk. Men når tendensen er så gjennomgående som i tabell r, må en gå ut fra at den gir uttrykk for en realitet.

I sammenheng med straffens varighet og forandringene i den, vil en nevne frontkjemperne. Frontkjemperdommene var i de første år svært strenge, i alminnelighet mellom 4 og 10 år etter vedkommendes alder og forutsetninger og etter lengden av den tid de hadde vært i tysk tjeneste. Under rettsoppgjørets gang er

en kommet til å se på deres forhold på en annen måte, både deres motiver og deres unge alder.¹⁾ Dommene for voksne frontkjemper ble da mildere, 3—4 år, og for de unge betydelig mildere. Konsekvensen av dette har vært at de tidligere frontkjemperdommene er blitt gjennomgått systematisk på ny og i mer enn 300 tilfelle er straffen blitt nedsatt²⁾. Men dette er skjedd ved benådning og gir seg derfor ikke utslag i statistikken.

16. Hva slags saker ble behandlet i de siste år?

En har i det foregående trukket et skille mellom rettsoppjøret i 1945/46 og 1947—52. En har også undersøkt hva slags saker som mest sto igjen til de siste år, m. a. o. restansene pr. 1. januar 1947. Prosentene for straffelte *menn*, som da ikke hadde fått sine saker avgjort, men som etter saksbehandling skulle komme inn under følgende arter av landssvik, var:

Straffelovens kap. 8 §§ 86 og 98	37.2
» » 8 § 86	30.1
Landssviklovens § 2 nr. 1, 2 og 4	54.3
» » » » 1 og 4	40.3
» » » » 4	58.2
» » » » 1 og 3	50.1
» » » » 3	75.6
» » » » 1 og 2	39.1
» » » » 1	26.8

Det var de økonomiske landssviksaker som lå mest etter. Av ikke-medlemmer hadde knapt $\frac{1}{4}$ av de straffelte fått sin sak avgjort innen 1. januar 1947. Disse sakene krevde stort arbeid, og en ventet på Høyesterett som høsten 1946 avsa en rekke dommer for profitørsaker. Også saker angående aktiv landssvikvirksomhet hadde temmelig store restanser, ca. halvparten sto igjen. Men av saker som bare gjaldt medlemskap, var $\frac{3}{4}$ avgjort i de første år. Saker som går inn under straffeloven var også kommet nokså langt. Når det var mulig, la myndighetene sikkert atskillig vekt på å få disse saker fremmet hurtig.

17. Landssviksakene ved de forskjellige retter.

I tabell 10 og 11 er det gitt en oversikt over saker ved landssvikdomstolene i de forskjellige landsdeler. Tabell 10 omhandler herreds- og byrettssaker og tabell 11 lagmannsrettssaker. For de siste er opplyst i hvilket år de ble pådømt.

Over Høyesteretts virksomhet i tidsrommet 8. mai 1945 til 31. desember 1948 er det tatt inn en oversikt i Norsk Rettstidende for 1948. Der er særskilte oppgaver over landssviksakene. Byrådet har fra Høyesteretts kontor fått denne oversikten ført fram til utgangen av 1952. I tabell s på neste side er etter dette gitt en oversikt over Høyesteretts landssviksaker.

¹⁾ Angående frontkjempernes unge alder, skal en til jamføring peke på Julie E. Backers statistikk om krigsdødsfallene 1940—45, Statistiske Meldinger 1948. — Blant frontkjemper i tysk tjeneste var det i alt 1940—45 676 dødsfall. De fleste av frontkjemperne som omkom var meget unge, 18 pct. under 20 år, 46 pct. mellom 20 og 24 år.

²⁾ Se O. Chr. Gundersen: Rettsoppjøret.

Tabell s. Høyesteretts virksomhet med landssviksaker.

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
<i>Høyesterett.</i>								
Nye saker	170	620	711	297	122	50	17	4
Avgjorte saker	73	467	629	481	152	110	49	10
Tiltalte personer	120	558	746	557	189	155	53	10
<i>Høyesteretts Kjæremålsutvalg.</i>								
<i>Anker behandlet.</i>								
Avviste som grunnløse ¹⁾	129	1493	1576	590	202	87	15	5
Avgjort ved dom eller kjennelse	18	299	410	134	32	18	2	—
Henvist til Høyesterett	170	620	711	296	136	58	24	3
I alt	317	2412	2697	1020	370	163	41	8
<i>Begjæring om fornyet behandling ved lagmannsrett.</i>								
Innvilget	4	83	99	72	30	21	2	2
Avslått	35	268	500	279	108	60	9	—
I alt	39	351	599	351	138	81	11	2
<i>Kjæremål</i>	—	24	69	65	32	35	25	16

¹⁾ Str.pr.l. § 387 4. avsn.

I tabell 12 er oppgaver over Høyesteretts avgjørelser i landssviksaker og andre straffesaker i årene 1945—1951 og i tabell 13 oppgaver over anker til Høyesteretts Kjæremålsutvalg i landssviksaker og andre straffesaker i de samme år. Tabellene er utarbeidd etter oppgaver Byrået får årlig fra Høyesterett. Tallene er summert for alle årene under ett, og det er i tabellene satt opp en prosentvis fordeling etter avgjørelsens art. Ved Kjæremålsutvalget var det prosentvis færre anker som ble avvist og prosentvis færre påankede avgjørelser som ble opphevet i landssviksaker enn i andre straffesaker. På den annen side var det i landssviksakene prosentvis flere tilfelle enn i andre straffesaker hvor straffen ble endret til gunst for tiltalte og også prosentvis flere tilfelle hvor saken av Kjæremålsutvalget ble henvist til Høyesterett.

Ved Høyesterett var det av de behandlede anker prosentvis færre som ble forkastet eller avvist og prosentvis færre dommer som ble opphevet i landssviksaker enn i andre straffesaker. På den annen side var det i landssviksakene prosentvis flere tilfelle enn i andre saker hvor straffen ble nedsatt eller skjerpet.

Av de offentlige straffesaker 1945—52 kom 1 572 landssviksaker og 2 202 andre straffesaker¹⁾ inn under de av Kjæremålsutvalget behandlede begjæring om fornyet behandling ved lagmannsrett. For landssviksakene ble 19.9 pct. av disse begjæring innvilget, for andre straffesaker bare 8.4 pct.

De av Kjæremålsutvalget behandlede kjæremål i årene 1945—52 fordeler seg etter kjæremålets art på følgende måte:

¹⁾ Private straffesaker ikke tatt med.

Tabell t. Kjæremålenes art 1945—52.

	Landssviksaker		Andre straffesaker	
	I alt	Pct.	I alt	Pct.
Erstatningskrav	14	5.2	31	12.3
Fengsling, beslag	57	21.5	33	13.1
Vitneplikt, mentalundersøkelse	4	1.5	18	7.1
Spørsmålet om gjenopptakelse	168	63.4	91	36.1
Avvisning fra underordnet rett	2	0.8	3	1.2
Andre rettsforføyninger	19	7.2	74	29.4
Prosessuelle bøter	1	0.4	2	0.8
Tilsammen	¹⁾ 265	100.0	252	100.0

¹⁾ Stemmer ikke helt med tallene i tabell s.

Det var i landssviksakene svært mange kjæremål hvor det var spørsmål om gjenopptakelse av saken. Det var også et forholdsvis stort tall hvor det dreide seg om fengsling eller beslag.

18. Rettsoppgjørets omfang jamført med kriminaliteten ellers.

For å få et uttrykk for hva landssvikoppjøret har betydd for det norske rettsapparat, har en til slutt satt opp totaltall for straffbare for vanlige kriminelle handlinger 1940—45 og for landssvik under okkupasjonen. Jamført med de tre siste år før krigen får en da følgende totaltall:

Tabell u. Straffbare i alt innbefattet landssvikere.¹⁾

	I alt	Menn	Kvinner	I alt pr. 1000 innbyggere ²⁾
1937	4 735	4 270	465	1.63
1938	4 877	4 506	371	1.67
1939	4 975	4 499	476	1.69
1940—45 gj.sn.	13 966	10 373	3 593	4.66

¹⁾ Straffelte, sikrede og personer mot hvem påtale er unnlatt. Omfatter ikke pris- og rasjoneringsovertrædelser.

²⁾ I forhold til den hj.hørende folkemengde ved begynnelsen av året. For 1940—45 utgangen av 1941.

Når en regner med årsgjennomsnitt av promillene viser tallet av straffbare en stigning på 180 pct. fra 1937—39 til 1940—45. Stigningen er i virkeligheten noe større fordi tallet på kriminelle straffbare i 1945 lå lavere enn det som svarer til årets kriminalitet. Den vanlige rettspleie ble på grunn av landssvikoppjøret forsinket. Regner en med at tallet på straffbare i kriminalstatistikken i 1945 var ca. 5 500 i stedet for 4 697, får en for riket 1940—45 4.71 pct. straffbare pr. 1 000 innbyggere — eller en stigning på 183 pct. Myndighetenes arbeidsbyrde har imidlertid vært meget større enn hva tallet på konstaterte straffbare forhold viser. Det har nemlig vært etterforsket og vurdert av flere instanser innen påtalemyndighetens svære sakskomplekser, særlig om den økonomiske del av rettsoppjøret,

og disse er så ofte blitt henlagt uten forføyning. Et stort antall av disse saker har krevd større arbeidsinnsats enn hovedtyngden av dem som er blitt fremmet.

For kvinnene er kriminalitetstallene under normale forhold bare en brøkdel av tallene for mennene. Tillegget av kvinner straffbare under rettsoppgjøret fører til en stigning i forhold til før krigen på over 8 ganger så meget. Mens kvinnene i årene før krigen var 8.6 pct. av det hele tall av straffbare, var prosenten av de straffbare 1940—45 — landssviktallene medregnet — 25.7 pct. Menn hadde i gjennomsnitt 4 425 straffbare 1937—39 mot 10 373 1940—45, altså en stigning på 134 pct., kvinnene tilsvarende 437 til 3 593 eller en stigning på 722 pct.

Som før nevnt var det bare et lite antall landssvikere — i alt 2 235 eller 4.4 pct. — som hadde begått andre forbrytelser enn landssvik (se tabell 3 og 4). Det vesentlige utenom landssvik var da voldsforbrytelser, for en mindre del vinningsforbrytelser. Men de fleste kom i gruppen «andre forbrytelser» — derav storparten under ulovlig frihetsberøvelse og rettsstridig disposisjon av konfiskert eiendom. En har nedenfor jamført kriminalstatistikkens tall for vinnings- og voldsforbrytelser i 1937—39 med gjennomsnittstallene for 1940—45 for de samme grupper. I de siste tall er da tatt med de landssvikere hvor forbrytelsen etter straffeloven kunne føre til større straff enn landssviket og de som i *landssviksak* ikke var blitt straffelt eller hadde fått påtaleunntatelse for landssvik, men for forbrytelse etter straffeloven.

		Vinningsforbrytelser	Voldsforbr. og ærekrenkelser
1937—39	Menn	2 994	711
	Kvinner	259	94
1940—45	Menn	3 672	473
	Kvinner	496	112

Vinningsforbrytelsene viser da en stigning på 27 pct., voldsforbrytelser og ærekrenkelser et fall på 38 pct. Tar en med under vinningsforbrytelser alle fra landssvikstatistikken som er overført slike forbrytelser etter straffeloven, alle økonomiske landssvikere¹⁾ og de som er dømt for rettsstridig disposisjon over konfiskert eiendom blir gjennomsnittstallene for 1940—45 for menn 4 315 og for kvinner 624.

Stigningen i tallet på vinningsforbrytelser blir da ca. 52 pct. — altså likevel relativt liten i forhold til stigningen i totaltallene som er 180 pct.

De straffbare landssvikforhold faller gjennomgående utenfor den vanlige kriminalstatistikk og kan ikke naturlig innpasses i noen av dens grupper.

Som nevnt i innledningen, kan en ikke jamføre de straffbare landssvikforhold med vanlig kriminalitet. De er av en ganske særegen art. Men en har villet ta med disse totaltall fordi de gir et illustrerende uttrykk for det press det norske rettsapparat har arbeidd under i etterkrigstiden.

¹⁾ Selv om det også var annen overtredelse av landssvikloven.

Utenlandske krigsforbrytere.

Krigsforbrytersaker er saker angående handlinger begått i tiden 9. april 1940 til 8. mai 1945 av utlendinger i tysk tjeneste som ikke hadde oppholdt seg så lenge i landet før okkupasjonen at de kunne komme inn under landssviksakene. Tyske krigsfanger som har vært undergitt etterforskning som mistenkt, er i noen utstrekning sendt til Tyskland etterat forfølgningen mot dem her er innstilt. Bare få av disse henleggelse skjedd etter bevisets stilling. I mange tilfelle forelå det ikke tilstrekkelig vektige offentlige hensyn som krevde tiltale og saken ble derfor henlagt ved en uformell beslutning fra Riksadvokatens side. Men i intet av disse tilfelle ville en kunnet regne med en høyere fengselsstraff enn 10 år. Krigsforbrytersakene er således begrenset til de mest alvorlige handlinger.¹⁾

Oppgavene over de utenlandske krigsforbrytere er ikke tatt med i landssvikstatistikken.

I lov av 13. desember 1946 nr. 14, § 1²⁾ er det bestemt hvilke handlinger som skal straffes som krigsforbrytelse etter norsk lov. Lovens § 2 er ikke blitt brukt mot noen av de straffelte. § 3 gir hjemmel for bruk av dødsstraff eller tvangsarbeid. Saker mot krigsforbrytere ble behandlet ved domstolene for landssviksaker og etter de samme regler for rettergang.

En har oppgaver over 81 straffelte som alle er endelig dømt ved lagmannsrett eller Høyesterett. Benådninger er det ikke tatt hensyn til.

Etter Riksadvokatens oversikter over rettsoppjøret — se St. prp. nr. 1 1952 — var det foretatt etterforskning mot 347 personer som krigsforbrytere. For 261 ble saken henlagt etter bevisets stilling, 15 ble dømt til døden, 66 til frihetsstraff og 5 ble frifunnet. 2 av de dødsdømte ble benådet.

I statistikken er tatt med 4 tyskere som er straffelt ved landssvikdomstol for liknende handlinger uten å være straffelt for landssvik og 1 tysker hvor påtale ble unnlatt av en statsadvokat for landssviksaker.

De 81 tilfelle fordeler seg etter straffens art slik:

Dødsstraff	15
Livsvarig tvangsarbeid	15
Tidsbegrenset frihetsstraff	51 ³⁾
I alt	81
Påtale unnlatt	1

¹⁾ Se St.prp. nr. 1 1948. Rettsoppjøret med landssvikkerne.

²⁾ Jfr. provisorisk anordning av 4/5 1945 om straff for utenlandske krigsforbrytere.

³⁾ Medregnet 1 ikke krigsforbryter.

Etter alder fordeler de seg slik:

22—24 år	2
25—29 »	5
30—34 »	24
35—39 »	34
40—44 »	11
45—49 »	6
I alt	82

En kan ikke slutte noe fra aldersfordelingen for de 15 som fikk dødsstraff og de 15 som fikk livsvarig tvangsarbeid. Men på 1 unntak nær fikk alle under 30 år tidsbegrenset frihetsstraff.

72 av de dømte var født i Tyskland, 4 i Østerrike, 2 i Tsjekkoslovakia, 1 i Bulgaria, 1 i Danmark og 2 i Norge.

Av de 51 som fikk tidsbegrenset frihetsstraff, fikk 47 tvangsarbeid og 4 fengsel. Etter straffens lengde fordeler de seg slik:

90 dager	1
2 år	1
4 »	1
5 »	1
6 »	4
7 »	4
8 »	5
9 »	4
10 »	4
12 »	8
13 »	1
15 »	6
18 »	3
20 »	8
I alt	51

For 30 personer var straffens lengde 10 år og mer.

I tabell a er de straffelte fordelt etter de lovparagrafer de er dømt etter. De er ført opp en gang etter de viktigste paragrafer ordnet i rekkefølge etter graden.

Tabell a. Utenlandske krigsforbrytere fordelt etter forbrytelsens art.

	Dødsstraff	Livsvarig frihetsstraff	Tidsbegrenset frihetsstraff	I alt ¹⁾
A. § 233 Drap	6	2	14	22
231 Grov legemsbesk. ..	2	2	4	8
229 Sempel legemsbesk. .	6	11	29	46
228 Legemsfornærmelse .	1	—	3	4
223 Ulovlig frihetsber. .	—	—	1	1
Tilsammen	15	15	51	81

¹⁾ Dessuten 1 som fikk unnlatt påtale — straffelovens §§ 227, 222, 1. ledd og 223, 1. ledd — trusler og ulovlig frihetsberøvelse.

Teller en opp alle de lovparagrafer de er straffelt etter blir det en stor overvekt på simpel legemsbeskadigelse og på legemsfornærmelse.

De som var dømt til tidsbegrenset frihetsstraff, fordelte seg etter alder og etter de viktigste lovparagrafer slik:

Tabell b. Krigsforbrytere med tidsbegrenset frihetsstraff fordelt etter alder.

Alder	I alt	Viktigste straffelovs-paragrafer				
		233	231	229	228	223
22—24 år	1	—	1	—	—	—
25—29 »	5	2	—	3	—	—
30—34 »	16	5	1	9	1	—
35—39 »	17	5	1	9	1	1
40—44 »	8	1	1	5	1	—
45—49 »	4	1	—	3	—	—
Tilsammen	51	14	4	29	3	1

Summary.

Statistics on treason and collaboration during the war.

The Central Bureau of Statistics has undertaken a survey of all known cases of treason and collaboration during the war. These statistics are necessary in order to get the full picture of the occupation and post-war period. The statistics given in the present report refer to judicial treats. Trials for treason and collaboration were not included in the regular criminal statistics.

In order to provide material which covers aspects of the problem other than those within the scope of the present statistics, references are given in the introduction to some special studies on treason and collaboration.

The question of collecting these statistics was raised just after the war. The preparation of the regular annual criminal statistics also made it necessary to decide on the classification of trials in cases of treason and collaboration. The collecting of the basic material was carried on until the autumn 1952, when most trials were finished. Trials finished later have not been included.

A summary of the legal basis for the trials and the type of conduct involved is given as a background for the statistics. Information on the extent of the trials is also given, based on reports from the Attorney General.

The unit for the statistics is the individual. For each person involved information was collected on sex, age, place of birth for persons born outside the country, previous sentences, legal basis for statutory articles and date of punishable conduct. In connection with type and period of punishment information was collected on capital punishment, penal servitude, loss of «public esteem» and loss of specific civil rights.

The total number of persons covered by the statistics is:

	Convicted persons	Sentenced persons	Persons conditionally discharged of prosecution
Men	34,205	30,002	4,203
Women	17,179	16,083	1,096
Total	51,384	46,085	5,299

Persons sentenced in the years 1945—1952 according to the following articles:

The Civil Penal Code, Chapters 8 and 9	5,091
Treason and Collaboration Act, Article 2:	
No. 4. Active treason and collaboration	12,711
» 3. Financial treason and collaboration	3,355
» 2. Support of N.S. («Nasjonal Samling»—the Nazi party)	2,938
» 1. Membership	21,897
Other punishable conduct	93
<hr/>	
Total	46,085

The statistics give the distribution of convicted persons, by sex, age, place of birth, place of punishable conduct, date of the sentence and the decision of conditional discharge of prosecution, type of treason and collaboration, type and period of punishment, other kinds of criminality in connection with treason and collaboration, and previous criminal offences. The statistics also give information on imposed fines, including their size, loss of «public esteem», loss of specific civil rights, conditional discharge (suspense) of punishment, number of sentences, and decisions which have been accepted. Attempts have also been made to throw light on the question of variation in punishment over the period.

Trials by courts are given in a special section and information on foreign war-criminals in an appendix.

Tabell 1. Straffelte¹⁾ i de enkelte landsdeler²⁾.

Landsdeler	Straffelte			De straffelte fordelt etter tiden for endelig dom eller vedtatte forelegg					
	I alt	Menn	Kvinner	1945	1946	1947	1948	1949	1950—52
I. Riket	46 085	30 002	16 083	3 153	25 938	11 510	3 984	1 104	396
Bygdene	25 908	17 568	8 340	1 866	14 926	6 389	2 067	528	132
Byene	20 177	12 434	7 743	1 287	11 012	5 121	1 917	576	264
Byene utenfor Oslo ..	10 256	6 387	3 869	984	5 770	2 296	906	218	82
II. Bygdene³⁾ fylkesvis									
Østfold	1 812	1 261	551	72	771	677	229	54	9
Akershus	2 726	1 782	944	115	1 031	976	503	77	24
Hedmark	3 355	2 255	1 100	129	2 414	608	160	37	7
Oppland	3 156	2 166	990	237	2 127	686	96	6	4
Buskerud	1 633	1 142	491	109	1 089	338	69	22	6
Vestfold	1 326	819	507	143	808	281	54	29	11
Telemark	1 501	980	521	59	831	446	127	27	11
Aust-Agder	643	481	162	93	369	118	37	21	5
Vest-Agder	564	416	148	51	333	132	43	5	—
Rogaland	862	627	235	35	579	214	31	1	2
Hordaland	985	639	346	172	551	196	42	21	3
Sogn og Fjordane	492	405	87	49	312	102	17	8	4
Møre og Romsdal	931	669	262	21	641	189	65	11	4
Sør-Trøndelag	1 495	1 012	483	274	818	273	98	27	5
Nord-Trøndelag	1 730	1 042	688	98	821	577	190	34	10
Nordland	1 346	916	430	100	832	219	129	50	16
Troms	753	532	221	92	330	159	114	52	6
Finnmark	598	424	174	17	269	198	63	46	5
III. Byene fylkesvis									
Østfold	826	512	314	60	350	278	97	21	20
Akershus	75	40	35	14	45	10	3	2	1
Oslo	9 921	6 047	3 874	303	5 242	2 825	1 011	358	182
Hedmark	187	128	59	5	85	57	29	9	2
Oppland	245	148	97	22	155	56	10	2	—
Buskerud	635	401	234	40	404	126	48	15	2
Vestfold	655	392	263	82	356	138	54	16	9
Telemark	749	428	321	32	533	132	39	8	5
Aust-Agder	306	187	119	137	132	22	9	3	3
Vest-Agder	615	444	171	62	263	171	89	24	6
Rogaland	1 263	878	385	89	813	265	69	19	8
Bergen	1 591	889	702	149	899	422	119	—	2
Møre og Romsdal ..	561	352	209	64	343	71	50	26	7
Sør-Trøndelag	1 769	1 082	687	150	934	403	218	54	10
Nord-Trøndelag	55	34	21	—	25	24	6	—	—
Nordland	269	191	78	26	187	26	23	5	2
Troms	257	159	98	52	128	31	27	14	5
Finnmark	198	122	76	—	118	64	16	—	—

1) Ved endelig dom eller vedtatt forelegg.

2) Det tidligere Aker herred er tatt med under Oslo.

3) Herunder ladesteder.

Tabell 1 (forts.). Straffelste i

Landsdele:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Straffelste ¹⁾		Tidligere ikke straffelste ²⁾		Tidligere straffelste ²⁾		I alt under 21 år		1. Straffelsteovens kap. 8 og 9	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
I. Riket	30 002	16 083	27 646	15 867	2 356	216	1 906	1 303	5 001	90
Bygdene	17 568	8 340	16 504	8 269	1 064	71	1 127	679	2 248	34
Byene	12 434	7 743	11 142	7 598	1 292	145	779	624	2 753	56
Byene utenfor Oslo	6 387	3 869	5 788	3 809	599	60	477	429	1 453	28
II. Bygdene fylkesvis										
Østfold	1 261	551	1 168	547	93	4	80	44	181	1
Akershus	1 782	944	1 661	935	121	9	121	62	241	1
Hedmark	2 255	1 100	2 194	1 098	61	2	122	74	346	3
Oppland	2 166	990	2 051	982	115	8	122	73	194	2
Buskerud	1 142	491	1 069	488	73	3	62	28	169	—
Vestfold	819	507	751	507	68	—	64	30	135	—
Telemark	980	521	944	517	36	4	66	32	112	—
Aust-Agder	481	162	448	160	33	2	35	6	44	—
Vest-Agder	416	148	388	144	28	4	15	13	52	2
Rogaland	627	235	591	233	36	2	27	25	61	—
Hordaland	639	346	570	342	69	4	48	49	106	4
Sogn og Fjordane	405	87	350	86	55	1	33	11	64	2
Møre og Romsdal	669	262	642	260	27	2	34	25	70	2
Sør-Trøndelag	1 012	483	933	480	79	3	85	48	74	3
Nord-Trøndelag	1 042	688	1 001	685	41	3	64	57	161	2
Nordland	916	430	884	423	32	7	69	47	131	8
Troms	532	221	485	211	47	10	44	29	43	1
Finmark	424	174	374	171	50	3	36	26	64	3
III. Byene fylkesvis										
Østfold	512	314	458	310	54	4	37	22	124	1
Akershus	40	35	39	35	1	—	3	3	7	—
Oslo	6 047	3 874	5 354	3 789	693	85	302	195	1 300	28
Hedmark	128	59	128	59	—	—	8	2	35	—
Oppland	148	97	130	95	18	2	6	15	30	1
Buskerud	401	234	365	234	36	—	37	18	86	3
Vestfold	392	263	349	260	43	3	37	19	62	—
Telemark	428	321	422	320	6	1	36	23	88	—
Aust-Agder	187	119	176	117	11	2	7	12	38	—
Vest-Agder	444	171	393	164	51	7	20	15	83	1
Rogaland	878	385	821	382	57	3	56	21	234	1
Bergen	889	702	789	684	100	18	87	146	261	9
Møre og Romsdal	352	209	313	206	39	3	32	31	71	3
Sør-Trøndelag	1 082	687	942	674	140	13	67	64	216	7
Nord-Trøndelag	34	21	34	21	—	—	4	2	6	—
Nordland	191	78	175	74	16	4	16	10	53	2
Troms	159	98	141	98	18	—	11	18	41	—
Finmark	122	76	113	76	9	—	13	8	18	—

¹⁾ Av de straffelte var født i utlandet 415 menn og 405 kvinner, herav i Tyskland 153

²⁾ Ved inndelingen er det bare tatt hensyn til tidligere straffelste (betinget-ubetinget)

³⁾ Hvis en person er straffelt samtidig for flere av disse straffbare forhold er vedk.

de enkelte landsdeler.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Av det samlede antall straffelte var straffelt for: ³⁾										
2. Landssvik- lovens § 2 nr. 4		3. Landssvik- lovens § 2 nr. 3		4. Landssvik- lovens § 2 nr. 2		5. Landssvik- lovens § 2 nr. 1		Andre forbrytelser		Landsdeler
M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	
9 859	2 852	2 811	544	1 999	939	10 266	11 631	66	27	I. Riket
5 966	1 237	1 351	147	1 330	443	6 630	6 462	43	17	Bygdene
3 893	1 615	1 460	397	669	496	3 636	5 169	23	10	Byene
1 911	769	908	371	351	256	1 745	2 440	19	5	Byene utenfor Oslo
										II. Bygdene fylkesvis
351	61	51	15	184	84	490	390	4	—	Østfold
618	163	65	3	143	57	714	719	1	1	Akershus
891	123	18	2	58	20	941	950	1	2	Hedmark
702	106	46	1	117	18	1 082	858	25	5	Oppland
343	38	26	2	10	6	593	444	1	1	Buskerud
268	66	52	3	33	25	330	413	1	—	Vestfold
289	83	20	5	212	52	346	380	1	1	Telemark
102	15	112	—	96	14	125	132	2	1	Aust-Agder
99	19	91	12	67	25	107	90	—	—	Vest-Agder
183	46	157	2	29	6	196	181	1	—	Rogaland
207	79	95	44	33	23	198	196	—	—	Hordaland
185	18	37	4	39	12	79	51	1	—	Sogn og Fjordane
239	47	104	9	79	24	176	180	1	—	Møre og Romsdal
407	73	110	33	54	14	366	358	1	2	Sør-Trøndelag
547	172	35	2	23	11	274	500	2	1	Nord-Trøndelag
312	83	124	6	102	40	247	290	—	3	Nordland
112	24	191	1	9	3	177	192	—	—	Troms
111	21	17	3	42	9	189	138	1	—	Finnmark
										III. Byene fylkesvis
153	49	37	5	50	36	145	223	3	—	Østfold
11	4	6	—	4	2	12	29	—	—	Akershus
1 982	846	552	26	318	240	1 891	2 729	4	5	Oslo
41	12	2	1	4	4	43	42	3	—	Hedmark
41	17	4	2	4	3	68	74	1	—	Oppland
125	27	23	—	4	1	163	203	—	—	Buskerud
127	31	45	1	19	13	137	217	2	1	Vestfold
129	50	12	13	52	42	147	216	—	—	Telemark
37	12	35	6	22	12	54	88	1	1	Aust-Agder
102	29	152	11	21	22	85	108	1	—	Vest-Agder
230	65	152	5	28	14	233	300	1	—	Rogaland
233	160	177	233	26	39	191	261	1	—	Bergen
118	76	75	19	17	10	69	99	2	2	Møre og Romsdal
412	188	137	75	69	42	244	374	4	1	Sør-Trøndelag
18	7	1	—	—	—	9	14	—	—	Nord-Trøndelag
61	20	24	—	9	7	44	49	—	—	Nordland
44	15	17	—	7	—	50	83	—	—	Troms
29	7	9	—	15	9	51	60	—	—	Finnmark

menn og 176 kvinner.
dom, vedtatt forelegg) for forbrytelser her i landet.
regnet med til den gruppe som er nevnt først i tabellen.

Tabell 2. Personer mot hvem påtale er unnlatt¹⁾ i de enkelte landsdeler²⁾.

Fylker	Riket			Bygder ³⁾			Byer		
	I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K
Østfold	462	377	85	286	232	54	176	145	31
Akershus	593	419	174	582	411	171	11	8	3
Oslo	1 324	1 050	274	—	—	—	1 324	1 050	274
Hedmark	304	257	47	268	229	39	36	28	8
Oppland	340	297	43	303	260	43	37	37	—
Buskerud	328	286	42	210	177	33	118	109	9
Vestfold	297	229	68	145	110	35	152	119	33
Telemark	307	252	55	178	144	34	129	108	21
Aust-Agder	78	58	20	63	46	17	15	12	3
Vest-Agder	89	69	20	36	26	10	53	43	10
Rogaland	207	169	38	58	53	5	149	116	33
Hordaland	44	40	4	44	40	4	—	—	—
Bergen	171	130	41	—	—	—	171	130	41
Sogn og Fjordane	29	28	1	29	28	1	—	—	—
Møre og Romsdal	80	67	13	41	31	10	39	36	3
Sør-Trøndelag	181	140	41	71	56	15	110	84	26
Nord-Trøndelag	77	49	28	73	47	26	4	2	2
Nordland	232	170	62	175	129	46	57	41	16
Troms	79	64	15	53	44	9	26	20	6
Finnmark	77	52	25	57	36	21	20	16	4
I alt	5 299	4 203	1 096	2 672	2 099	573	2 627	2 104	523

Ar:

1945	1 455	1 298	157	652	549	103	803	749	54
1946	2 666	2 080	586	1 376	1 091	285	1 290	989	301
1947	768	549	219	409	301	108	359	248	111
1948	237	171	66	153	107	46	84	64	20
1949	82	49	33	35	23	12	47	26	21
1950—52	91	56	35	47	28	19	44	28	16

Sakene gjaldt:

Straffel. kap. 8 og 9 ..	44	42	2	18	16	2	26	26	—
Landssvikl. § 2 nr. 4	324	241	83	136	108	28	188	133	55
—»— nr. 3	80	77	3	29	29	—	51	48	3
—»— nr. 2	82	63	19	41	31	10	41	32	9
—»— nr. 1	4 757	3 770	987	2 441	1 910	531	2 316	1 860	456
Andre forbrytelser ..	12	10	2	7	5	2	5	5	—

¹⁾ I henhold til straffeprosesslovens § 85 2net og flg. ledd. — 2 gutter og 4 jenter etter loven om forsømte barn §§ 43 og 44. — 1 gutt og 2 jenter i Oslo og 1 gutt og 2 jenter i Finnmark fylke.

²⁾ Det tidligere Aker herred er tatt med under Oslo.

³⁾ Herunder ladesteder.

⁴⁾ I Oslo gjaldt 1 166 påtaleunnlattelser — for 935 menn og 231 kvinner — landssviklovens § 2 nr. 1.

Tabell 3. Straffelte fordelt etter landssvikets art med oppgave over straffelte også for annen forbrytelse.

	Riket		Bygder		Oslo		Andre byer	
	M	K	M	K	M	K	M	K
I. Alle straffelte ¹⁾	29 936	16 056	17 525	8 323	6 043	3 869	6 368	3 864
Bare landssvik	27 942	15 826	16 531	8 221	5 710	3 832	5 701	3 773
Også annen forbr.	1 994	230	994	102	333	37	667	91
II. Kap. 8 og 9 i straffeloven	5 001	90	2 248	34	1 300	28	1 453	28
Bare landssvik	3 795	62	1 717	21	1 074	22	1 004	19
Også annen forbr.	1 206	28	531	13	226	6	449	9
1. §§ 86 og 98	584	7	240	3	72	—	272	4
Bare landssvik	403	5	165	3	60	—	178	2
Også annen forbr.	181	2	75	—	12	—	94	2
2. § 86	4 417	83	2 008	31	1 228	28	1 181	24
Bare landssvik	3 392	57	1 552	18	1 014	22	826	17
Også annen forbr.	1 025	26	456	13	214	6	355	7
III. Landssvikloven	24 935	15 966	15 277	8 289	4 743	3 841	4 915	3 836
Bare landssvik	24 147	15 764	14 814	8 200	4 636	3 810	4 697	3 754
Også annen forbr.	788	202	463	89	107	31	218	82
1. § 2 nr. 1, 2, 3 og 4	98	16	50	4	16	—	32	12
Bare landssvik	90	16	47	4	15	—	28	12
2. § 2 nr. 1, 3 og 4	189	53	88	8	33	5	68	40
Bare landssvik	178	52	84	8	30	5	64	39
3. § 2 nr. 1, 2 og 4	1 398	290	867	121	244	83	287	86
Bare landssvik	1 288	278	800	114	237	81	251	83
4. § 2 nr. 2, 3 og 4	9	2	4	—	—	—	5	2
Bare landssvik	9	2	4	—	—	—	5	2
5. § 2 nr. 3 og 4	106	59	45	15	14	5	47	39
Bare landssvik	98	58	42	15	13	5	43	38
6. § 2 nr. 2 og 4	56	13	30	7	4	3	22	3
Bare landssvik	54	13	29	7	4	3	21	3
7. § 2 nr. 1 og 4	5 996	1 722	3 777	798	1 213	535	1 006	389
Bare landssvik	5 665	1 655	3 575	763	1 159	526	931	366
8. § 2 nr. 4	2 007	697	1 105	284	458	215	444	198
Bare landssvik	1 896	646	1 032	257	447	208	417	181
9. § 2 nr. 1, 2 og 3	145	23	62	8	25	2	58	13
Bare landssvik	132	23	57	8	24	2	51	13
10. § 2 nr. 2 og 3	44	3	20	1	7	—	17	2
Bare landssvik	44	3	20	1	7	—	17	2
11. § 2 nr. 1 og 3	394	269	183	76	78	16	133	177
Bare landssvik	381	266	180	75	74	16	127	175
12. § 2 nr. 3	2 228	249	1 086	62	442	8	700	179
Bare landssvik	2 197	244	1 078	62	433	8	686	174
13. § 2 nr. 1 og 2	1 826	896	1 236	429	292	223	298	244
Bare landssvik	1 768	880	1 201	426	284	222	283	232
14. § 2 nr. 2	173	43	94	14	26	17	53	12
Bare landssvik	168	43	93	14	25	17	50	12
15. § 2 nr. 1	10 266	11 631	6 630	6 462	1 891	2 729	1 745	2 440
Bare landssvik	10 179	11 585	6 572	6 446	1 884	2 717	1 723	2 422

¹⁾ Skiller seg fra tallene i tabell 1 fordi her ikke er tatt med de 66 menn og 27 kvinner som er dømt ved landssvikdomstol, men for annet enn landssvik — se tabell 5.

Tabell 4. Straffelte landssvikere fordelt etter annen forbrytelse enn landssvik.

	Riket		Bygder		Oslo		Andre byer	
	M	K	M	K	M	K	M	K
I. Alle forbrytelser	1 994	230	994	102	333	37	667	91
II. Vinningsforbrytelser ...	243	19	117	6	59	5	67	8
Av dette:								
Underslag	51	2	29	—	12	1	10	1
Simpelt tyveri	58	10	27	3	14	4	17	3
Grovt tyveri	28	1	17	—	3	—	8	1
Heleri	11	1	2	1	6	—	3	—
Utpressing	16	1	4	—	3	—	9	1
Simpelt bedrageri ...	11	1	2	1	6	—	3	—
Utroskap	40	—	29	—	7	—	4	—
III. Voldsforbrytelser og ærekrenkelseser	412	7	160	2	106	3	146	2
Av dette:								
Legemsfornærmelse ..	139	3	64	1	30	1	45	1
Simpel legemsbesk. ...	127	—	45	—	28	—	54	—
Grov legemsbesk.	11	—	4	—	—	—	7	—
Drap	116	1	36	—	44	1	36	—
Uaktsomt drap	7	—	2	—	4	—	1	—
IV. Sedelighetsforbrytelser .	8	—	3	—	4	—	1	—
V. Andre forbrytelser	1 331	204	714	94	164	29	453	81
1. I straffeloven	870	131	459	68	100	14	311	49
Av dette:								
Andre forbrytelser mot off. myndighet (ikke str.l. § 128) ..	27	10	11	2	4	5	12	3
Innbrudd	11	—	9	—	—	—	2	—
Falsk anklage	20	6	10	3	4	1	6	2
Bruk av falsk dok.	18	1	8	—	2	—	8	1
Ulovlig frihetsberøv.	618	99	346	57	58	6	214	36
Trusler	124	13	62	6	16	2	46	5
2. Utenfor straffeloven..	461	73	255	26	64	15	142	32
Av dette:								
Rettsstridig disp. over konf. eiend.	452	73	251	26	60	15	141	32

Merknad: Arbeidstabeller med fullstendige spesifikasjoner foreligger i Statistisk Sentralbyrå.

Tabell 5. Andre enn landssvikere fordelt etter forbrytelser.

	Riket		Bygder		Oslo		Andre byer	
	M	K	M	K	M	K	M	K
I. Alle forbrytelser	66	27	43	17	4	5	19	5
II. Vinningsforbrytelser ¹⁾ .	5	2	4	1	1	1	—	—
III. Voldsforbrytelser m. v. ²⁾	2	—	1	—	1	—	—	—
IV. Andre forbrytelser	59	25	38	16	2	4	19	5
1. I straffeloven ³⁾	12	10	5	6	—	2	7	2
2. Utenfor straffeloven ⁴⁾	47	15	33	10	2	2	12	3

Merknad: Hvor intet er føyd til nedenfor er forbrytelsene begått av menn.

¹⁾ 1 underslag, 2 m. og 2 k. simpelt tyveri, 1 grovt tyveri, 1 simpelt bedrageri.

²⁾ 1 simpel legemsbeskadigelse, 1 drap.

³⁾ 1 ulovlig påvirkning av off. tj.mann, 1 andre forbr. mot off. myndighet, 1 annen falsk forklaring, 3 m. og 3 k. falsk anklage, 3 m. og 4 k. ulovlig frihetsberøvelse, 2 m. og 2 k. trusler, 1 forbr. i gjeldsforhold ellers, 1 k. bruk av falskt dokument.

⁴⁾ Rettsstridig disp. over konfiskert eiendom.

Tabell 6. Landssvikere som fikk påtaleunntatelse fordelt etter landssvikets art med oppgave også over annen forbrytelse.

	Riket		Bygder		Oslo		Andre byer	
	M	K	M	K	M	K	M	K
I. Alle	¹⁾ 4 193	¹⁾ 1 094	2 094	572	1 050	274	1 049	248
Bare landssvik	4 185	1 091	2 091	571	1 050	273	1 044	247
Også annen forbr.	8	3	3	1	—	1	5	1
II. Straffelovens § 86	42	2	16	2	19	—	7	—
Bare landssvik	39	2	14	2	19	—	6	—
Også annen forbr.	3	—	2	—	—	—	1	—
III. Landssvikloven	4 151	1 092	2 078	570	1 031	274	1 042	248
Bare landssvik	4 146	1 089	2 077	569	1 031	273	1 038	247
Også annen forbr.	5	3	1	1	—	1	4	1
Landssviklovens § 2:								
Nr. 1 og 4	64	30	23	11	29	16	12	3
» 4	168	49	81	17	32	20	55	12
» 3	67	1	27	—	17	—	23	1
» 1 og 2	39	8	21	5	9	2	9	1
» 2	24	11	10	5	5	2	9	4
» 1	3 770	987	1 910	532	935	231	925	224
Andre kombinasjoner	19	6	6	—	4	3	9	3

¹⁾ Skiller seg fra tabell 2 da her ikke er tatt med de 10 m. og 2 k. som fikk påtaleunntatelse for andre forbr. enn landssvik. Disse var: 1 vinningsforbr. i off. tj., 1 simpelt tyveri, 3 grovt tyveri, 1 k. heleri, 1 k. bruk av falsk dok., 1 ulov. frihetsberøvelse, 4 rettsstridig disp. over konf. eiendom.

størrelse særskilt for hovedgrupper av landssvik.

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
				Fengsel									
Dommer	Herav betinget	Forelegg	Herav betinget	Til og med 90 dager	Over 90 dager, under 6 mndr.	6 mndr.	Over 6 mndr. til og med 1 år	Over 1 år til og med 3 år	Over 3 år til og med 6 år	Over 6 år til og med 10 år	Over 10 år (tidsbegrenset)	På livstid	Tilsummen
8 957	31	18	5	1 294	1 591	1 891	3 364	939	56	12	3	3	9 153
8 583	26	15	4	898	1 144	1 432	2 721	832	51	12	3	3	7 096
7 875	24	15	4	784	1 030	1 286	2 519	773	46	11	3	3	6 455
553	10	1	1	92	105	159	334	80	—	—	—	—	770
1 380	4	2	—	93	120	181	336	75	5	2	—	1	813
5 942	10	12	3	599	805	946	1 849	618	41	9	3	2	4 872
708	2	—	—	114	114	146	202	59	5	1	—	—	641
40	—	—	—	7	8	17	26	6	—	—	—	—	64
92	—	—	—	23	25	14	16	7	—	—	—	—	85
576	2	—	—	84	81	115	160	46	5	1	—	—	492
374	5	3	1	396	447	459	643	107	5	—	—	—	2 057
365	5	3	1	388	437	452	634	99	5	—	—	—	2 015
28	2	—	—	64	45	56	78	7	—	—	—	—	250
87	1	3	1	90	113	120	170	20	—	—	—	—	513
250	2	—	—	234	279	276	386	72	5	—	—	—	1 252
9	—	—	—	8	10	7	9	8	—	—	—	—	42
1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3
4	—	—	—	1	2	—	2	1	—	—	—	—	6
4	—	—	—	7	7	7	5	7	—	—	—	—	33
4 895	1	—	—	1	3	6	37	44	53	12	3	3	162
4 814	1	—	—	—	2	6	37	42	48	12	3	3	153
81	—	—	—	1	1	—	—	2	5	—	—	—	9
3 628	27	11	4	750	955	1 259	2 584	781	2	—	—	—	6 331
3 370	22	10	3	504	657	937	2 050	686	2	—	—	—	4 836
258	5	1	1	246	298	322	534	95	—	—	—	—	1 495
104	1	1	—	153	159	158	170	31	1	—	—	—	672
101	1	1	—	142	147	146	161	30	1	—	—	—	627
3	—	—	—	11	12	12	9	1	—	—	—	—	45
195	—	3	1	171	203	214	291	43	—	—	—	—	922
183	—	2	1	112	135	162	243	38	—	—	—	—	690
12	—	1	—	59	68	52	48	5	—	—	—	—	232
135	2	3	—	211	266	246	272	34	—	—	—	—	1 029
115	2	2	—	134	198	178	223	32	—	—	—	—	765
20	—	1	—	77	68	68	49	2	—	—	—	—	264
—	—	—	—	8	5	8	10	6	—	—	—	—	37
—	—	—	—	6	5	3	7	4	—	—	—	—	25
—	—	—	—	2	—	5	3	2	—	—	—	—	12

Tabell 7 (forts.). Straffelte fordelt etter straffens art

Kjønn Alder Tidligere straffeforhold	26	27	28	29	30	31	32
	Fengsel (forts.)				Sikring altene	Rettighetstap	
	Dommer	Herau betinget	Forelegg	Herau betinget		Dommer	Forelegg
I. Alle forbrytelser	6 144	546	3 009	410	6	407	7 375
<i>I. Menn</i>	4 931	356	2 165	261	6	224	2 268
1. Tidligere ikke straffelt	4 478	333	1 977	232	4	204	2 069
Under 21 år	509	93	261	62	2	10	176
21—24 år	508	55	305	57	2	9	248
25 år og over	3 461	185	1 411	113	—	185	1 645
2. Tidligere straffelt	453	23	188	29	2	20	199
Under 21 år	45	4	19	3	1	—	16
21—24 år	45	1	40	13	—	1	35
25 år og over	363	18	129	13	1	19	148
<i>II. Kvinner</i>	1 213	190	844	149	—	183	5 107
1. Tidligere ikke straffelt	1 187	187	828	145	—	182	5 038
Under 21 år	128	34	122	21	—	15	441
21—24 år	282	54	231	36	—	21	826
25 år og over	777	99	475	88	—	146	3 771
2. Tidligere straffelt	26	3	16	4	—	1	69
Under 21 år	2	—	1	—	—	—	10
21—24 år	4	—	2	—	—	—	15
25 år og over	20	3	13	4	—	1	44
II. Straffelovens kap. 8 og 9	159	6	3	1	4	—	—
Menn	151	6	2	1	4	—	—
Kvinner	8	—	1	—	—	—	—
III. Landssviklovens § 2 nr. 4	4 242	432	2 089	343	1	56	595
Menn	3 332	280	1 504	227	1	39	305
Kvinner	910	152	585	116	—	17	290
IV. Landssviklovens § 2 nr. 3	491	25	181	8	—	31	327
Menn	475	25	152	7	—	29	122
Kvinner	16	—	29	1	—	2	205
V. Landssviklovens § 2 nr. 2	539	24	383	36	—	15	214
Menn	432	17	258	13	—	11	77
Kvinner	107	7	125	23	—	4	137
VI. Landssviklovens § 2 nr. 1	679	49	350	20	1	305	6 239
Menn	519	24	246	11	1	145	1 764
Kvinner	160	25	104	9	—	160	4 475
VII. Andre forbrytelser	34	10	3	1	—	—	—
Menn	22	4	3	1	—	—	—
Kvinner	12	6	—	—	—	—	—

1) Ikke i tillegg til frihetsstraff.

og størrelse særskilt for hovedgrupper av landssvik.

33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
Bøter ¹⁾						Hovedsum				Tilsammen straffete	Herav hverken begr. ret.h.t.a. eller fradøm. av almen tillit	Tap av almen tillit
Under 1000 kr.	Minst 1000 kr.	Dommer	Herav betinget	Forelegg	Herav betinget	Dommer	Herav betinget	Forelegg	Herav betinget			
9 219	10 920	3 545	25	16 594	15	19 092	602	26 996	429	46 085	1 679	48
4 084	7 696	2 508	8	9 272	11	16 282	390	13 720	275	30 002	1 527	45
3 711	7 289	2 322	8	8 678	7	14 907	365	12 739	242	27 646	1 409	41
169	87	36	2	220	—	1 110	105	658	63	1 768	53	4
454	319	79	—	694	—	1 985	59	1 249	56	3 234	108	10
3 088	6 883	2 207	6	7 764	7	11 812	201	10 832	123	22 644	1 248	27
373	407	186	—	594	4	1 375	25	981	33	2 356	118	4
14	2	2	—	14	—	89	4	49	3	138	7	—
43	26	7	—	62	—	145	1	137	13	282	5	1
316	379	177	—	518	4	1 141	20	795	17	1 936	106	3
5 135	3 224	1 037	17	7 322	4	2 807	212	13 276	154	16 083	152	3
5 071	3 193	1 018	17	7 246	4	2 752	209	13 115	150	15 867	146	3
459	93	56	8	496	1	227	44	1 059	22	1 286	24	—
1 039	362	98	1	1 303	2	488	56	2 363	39	2 851	34	2
3 573	2 738	864	8	5 447	1	2 037	109	9 693	89	11 730	88	1
64	31	19	—	76	—	55	3	161	4	216	6	—
3	—	—	—	3	—	3	—	14	—	17	—	—
11	4	3	—	12	—	11	—	29	—	40	1	—
50	27	16	—	61	—	41	3	118	4	159	5	—
—	—	—	—	—	—	5 088	7	3	1	5 091	43	34
—	—	—	—	—	—	4 999	7	2	1	5 001	42	34
—	—	—	—	—	—	89	—	1	—	90	1	—
765	1 324	453	3	1 636	—	8 380	462	4 331	347	12 711	254	8
379	919	336	3	962	—	7 078	305	2 781	230	9 859	212	6
386	405	117	—	674	—	1 302	157	1 550	117	2 852	42	2
872	1 348	708	—	1 512	3	1 334	26	2 021	11	3 355	915	1
644	1 287	697	—	1 234	2	1 302	26	1 509	9	2 811	900	1
228	61	11	—	278	1	32	—	512	2	544	15	—
457	1 132	327	1	1 262	2	1 076	25	1 862	39	2 938	117	5
192	844	241	—	795	1	867	17	1 132	15	1 999	100	4
265	288	86	1	467	1	209	8	730	24	939	17	1
7 073	7 112	2 050	21	12 135	9	3 170	72	18 727	29	21 897	273	—
2 832	4 642	1 230	5	6 244	7	2 010	31	8 256	18	10 266	216	—
4 241	2 470	820	16	5 891	2	1 160	41	10 471	11	11 631	57	—
52	4	7	—	49	1	41	10	52	2	93	77	—
37	4	4	—	37	1	26	4	40	2	66	57	—
13	—	3	—	12	—	15	6	12	—	27	20	—

Tabell 8. Straffelte etter straffeloven fordelt etter straffens art og frihetsstraffens varighet. Bare landssvikforhold.

Landssvikets art Kjønn Alder Tidligere straffeforhold	I alt	Tvangsarbeid eller fengsel								På livstid	Betinget domme
		Til og med 90 dager	Over 90 dager, under 6 mndr.	6 mndr. til og med 1 år	Over 1 år til og med 3 år	Over 3 år til og med 6 år	Over 6 år til og med 10 år	Over 10 år (fidsbepr.)			
Straffelovens §§ 86 og 98	¹⁾ 401	—	—	1	11	262	91	31	5	—	
<i>Menn</i>	²⁾ 401	—	—	1	11	262	91	31	5	—	
1. Tidligere ikke straff.	384	—	—	1	11	247	89	31	5	—	
Under 21 år	9	—	—	—	1	7	1	—	—	—	
21—24 år	38	—	—	—	1	28	6	3	—	—	
25 år og over	337	—	—	1	9	212	82	28	5	—	
2. Tidligere straff.	17	—	—	—	—	15	2	—	—	—	
Under 21 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21—24 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25 år og over	17	—	—	—	—	15	2	—	—	—	
Straffelovens § 86	³⁾ 3 386	—	2	49	422	2 547	284	68	14	7	
<i>Menn</i>	⁴⁾ 3 386	—	2	49	422	2 547	284	68	14	7	
1. Tidligere ikke straff.	3 116	—	2	46	381	2 358	256	60	13	5	
Under 21 år	239	—	1	34	103	93	6	2	—	4	
21—24 år	635	—	—	3	92	510	23	2	5	—	
25 år og over	2 242	—	1	9	186	1 755	227	56	8	1	
2. Tidligere straff.	270	—	—	3	41	189	28	8	1	2	
Under 21 år	15	—	—	1	7	7	—	—	—	1	
21—24 år	36	—	—	—	5	26	2	3	—	—	
25 år og over	219	—	—	2	29	156	26	5	1	1	

¹⁾ Dertil 5 kvinner. — ²⁾ Dertil 2 menn med bare sikring eller med dødsdom. —

³⁾ Dertil 57 kvinner. — ⁴⁾ Dertil 5 menn med bare sikring eller med dødsdom + 1 med straff etter motorvognloven.

Tabell 9. Straffelte etter landssvikloven fordelt etter straffens art og frihetsstraffens varighet.

Landssvikets art Kjønn Alder Tidligere straffeforhold	I alt	Tvangsarbeid eller fengsel							Herav betinget	Bøter	Bare rettighetstap
		Til og med 90 dager	Over 90 dager, under 6 mndr.	6 mndr. til og med 1 år	Over 1 år til og med 3 år	Over 3 år til og med 6 år	Tils. med frihetsstr.				
Landssvikl. § 2 nr. 1, 2 og 4	1 566	49	114	568	589	13	1 333	67	198	35	
<i>Menn</i>	1 288	35	77	473	543	13	1 141	41	124	23	
1. Tidligere ikke straff.	1 211	34	69	441	511	13	1 068	40	122	21	
Under 21 år	38	1	3	20	10	—	34	3	3	1	
21—24 år	87	1	6	32	42	—	81	3	6	—	
25 år og over	1 086	32	60	389	459	13	953	34	113	20	
2. Tidligere straff.	77	1	8	32	32	—	73	1	2	2	
Under 21 år	3	—	1	—	1	—	2	—	—	1	
21—24 år	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	
25 år og over	73	1	7	32	30	—	70	1	2	1	
<i>Kvinner</i>	278	14	37	95	46	—	192	26	74	12	
1. Tidligere ikke straff.	275	14	37	94	45	—	190	25	74	11	
Under 21 år	28	2	7	8	2	—	19	6	8	1	
21—24 år	56	2	5	23	11	—	41	4	11	4	

Tabell 9 (forts.). Straffelte etter landssvikloven fordelt etter straffens art og frihetsstraffens varighet.

Landssvikets art Kjønn Alder Tidligere straffeforhold	I alt	Tvangsarbeid eller fengsel							Herav betinget	Bøter	Bare rettighetstap
		Til og med 90 dager	Over 90 da- ger, under 6 mndr.	6 mndr. til og med 1 år	Over 1 år til og med 3 år	Over 3 år til og med 6 år	Tils. med fritetsstr.	Herav betinget			
<i>Kvinner (forts.)</i>											
25 år og over	191	10	25	63	32	—	130	15	55	6	
2. Tidligere straff.	3	—	—	1	1	—	2	1	—	1	
Under 21 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21—24 år	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	
25 år og over	2	—	—	1	—	—	1	1	—	1	
Landssvikl. § 2 nr. 1 og 4	¹⁾ 7 317	367	527	2 564	2 353	20 5	831	357	1 239	247	
<i>Menn</i>	¹⁾ 5 662	228	343	2 039	2 201	19 4	830	213	718	114	
1. Tidligere ikke straff.	5 315	208	323	1 915	2 070	15 4	531	201	678	106	
Under 21 år	543	21	40	282	154	—	497	59	22	24	
21—24 år	742	21	36	300	335	—	692	40	36	14	
25 år og over	4 030	166	247	1 333	1 581	15 3	342	102	620	68	
2. Tidligere straff.	347	20	20	124	131	4	299	12	40	8	
Under 21 år	21	1	1	11	6	—	19	2	1	1	
21—24 år	36	4	5	9	11	—	29	3	6	1	
25 år og over	290	15	14	104	114	4	251	7	33	6	
<i>Kvinner</i>	1 655	139	184	525	152	1	1 001	144	521	133	
1. Tidligere ikke straff.	1 642	139	183	522	151	1	996	143	517	129	
Under 21 år	216	23	22	67	5	—	117	24	69	30	
21—24 år	394	35	56	143	35	—	269	48	108	17	
25 år og over	1 032	81	105	312	111	1	610	71	340	82	
2. Tidligere straff.	13	—	1	3	1	—	5	1	4	4	
Under 21 år	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
21—24 år	3	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
25 år og over	9	—	1	3	1	—	5	1	3	1	
Landssvikl. § 2 nr. 4	2 540	299	286	744	422	—	1 751	335	492	297	
<i>Menn</i>	1 894	222	221	544	387	—	1 374	245	343	177	
1. Tidligere ikke straff.	1 546	179	182	446	306	—	1 113	219	294	139	
Under 21 år	462	56	49	153	88	—	346	79	69	47	
21—24 år	374	42	46	109	85	—	282	51	57	35	
25 år og over	710	81	87	184	133	—	485	89	168	57	
2. Tidligere straff.	348	43	39	98	81	—	261	26	49	38	
Under 21 år	72	5	4	32	14	—	55	4	7	10	
21—24 år	90	13	15	15	21	—	64	9	14	12	
25 år og over	186	25	20	51	46	—	142	13	28	16	
<i>Kvinner</i>	646	77	65	200	35	—	377	90	149	120	
1. Tidligere ikke straff.	614	73	58	193	33	—	357	87	140	117	
Under 21 år	110	14	11	30	4	—	59	19	27	24	
21—24 år	190	15	16	73	10	—	114	27	38	38	
25 år og over	314	44	31	90	19	—	184	41	75	55	
2. Tidligere straff.	32	4	7	7	2	—	20	3	9	3	
Under 21 år	5	—	1	2	—	—	3	—	—	2	
21—24 år	7	—	2	1	1	—	4	—	3	—	
25 år og over	20	4	4	4	1	—	13	3	6	1	

¹⁾ Dertil 1 tilfelle av bare sikring og 1 straffelt etter motorvognloven.

Tabell 9 (forts.). Straffelte etter landssvikloven fordelt etter straffens art og frihetsstraffens varighet.

Landssvikets art Kjønn Alder Tidligere straffeforhold	I alt	Tvangsarbeid eller fengsel							Herav betinget	Bøter	Bare rettighetstap
		Til og med 90 dager	Over 90 da- ger, under 6 mndr.	6 mndr. til og med 1 år	Over 1 år til og med 3 år	Over 3 år til og med 6 år	Tils. med frihetsstr.	Herav betinget			
Landssvikl. § 2 nr. 1 og 2	2 648	163	198	501	164	2 1028	56	1 413	207		
<i>Menn</i>	1 768	106	134	404	155	2 801	29	890	77		
1. Tidligere ikke straff.	1 699	99	130	386	148	2 765	28	860	74		
Under 21 år	42	6	3	12	—	21	4	16	5		
21—24 år	116	4	11	39	13	67	4	43	6		
25 år og over	1 541	89	116	335	135	2 677	20	801	63		
2. Tidligere straff. ...	69	7	4	18	7	36	1	30	3		
Under 21 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
21—24 år	5	2	—	1	2	5	—	—	—		
25 år og over	64	5	4	17	5	31	1	30	3		
<i>Kvinner</i>	880	57	64	97	9	227	27	523	130		
1. Tidligere ikke straff.	871	55	64	96	9	224	26	517	130		
Under 21 år	78	9	4	7	—	20	2	35	23		
21—24 år	136	11	12	21	1	45	5	69	22		
25 år og over	657	35	48	68	8	159	19	413	85		
2. Tidligere straff. ...	9	2	—	1	—	3	1	6	—		
Under 21 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
21—24 år	1	—	—	—	—	—	—	1	—		
25 år og over	8	2	—	1	—	3	1	5	—		
Landssvikl. § 2 nr. 1 ...	¹⁾ 21 763	198	255	523	103	— 1 079	60	14 141	6 543		
<i>Menn</i>	¹⁾ 10 178	124	194	410	93	— 821	31	7 448	1 909		
1. Tidligere ikke straff.	9 509	115	184	388	91	— 778	26	6 973	1 753		
Under 21 år	267	7	11	24	2	— 44	5	126	97		
21—24 år	761	14	16	42	8	— 80	5	502	179		
25 år og over	8 481	94	157	322	81	— 654	16	6 345	1 482		
2. Tidligere straff. ...	669	9	10	22	2	— 43	5	475	151		
Under 21 år	8	—	—	—	—	—	—	5	3		
21—24 år	66	2	2	—	1	— 5	1	41	20		
25 år og over	595	7	8	22	1	— 38	4	429	128		
<i>Kvinner</i>	11 585	74	61	113	10	— 258	29	6 693	4 634		
1. Tidligere ikke straff.	11 462	73	61	112	10	— 256	29	6 626	4 580		
Under 21 år	681	8	1	6	—	— 15	3	357	309		
21—24 år	1 815	18	12	21	1	— 52	2	1 064	699		
25 år og over	8 966	47	48	85	9	— 189	24	5 205	3 572		
2. Tidligere straff. ...	123	1	—	1	—	— 2	—	67	54		
Under 21 år	6	—	—	—	—	—	—	2	4		
21—24 år	19	—	—	—	—	—	—	8	11		
25 år og over	98	1	—	1	—	— 2	—	57	39		

¹⁾ Dertil 1 tilfelle av bare sikring.

Tabell 10. Landssvikdomstolene. Summarisk oppgave over herreds- og byrettssaker avsluttet etter hovedforhandling 1945—30/6 1950.

Landsdeler	Herreds- og byrettssaker ¹⁾				Herav gjenopptatt ²⁾		
	I alt	På dømt ³⁾	Påkjent ⁴⁾	Hovedforh. innstilt ell. hevet	I alt	På dømt ³⁾	Hovedforh. innstilt ell. hevet
I. Riket	⁵⁾ 18 259	18 176	40	43	40	39	1
Bygdene	11 055	10 983	33	39	26	25	1
Byene	7 204	7 193	7	4	14	14	—
II. Bygdene fylkesvis:							
Østfold	566	563	3	—	—	—	—
Akershus	987	981	—	6	—	—	—
Hedmark	1 144	1 136	8	—	2	2	—
Oppland	1 604	1 596	8	—	1	1	—
Buskerud	778	777	1	—	2	2	—
Vestfold	518	517	1	—	6	6	—
Telemark	579	576	1	2	—	—	—
Aust-Agder	354	353	1	—	1	1	—
Vest-Agder	236	235	1	—	2	2	—
Rogaland	432	430	2	—	1	1	—
Hordaland	369	367	2	—	—	—	—
Sogn og Fjordane	252	252	—	—	—	—	—
Møre og Romsdal	432	431	—	1	3	2	1
Sør-Trøndelag	772	754	—	18	1	1	—
Nord-Trøndelag	725	721	4	—	1	1	—
Nordland	703	699	—	4	4	4	—
Troms	⁶⁾ 419	415	—	4	1	1	—
Finnmark	⁶⁾ 185	180	1	4	1	1	—
III. Byene fylkesvis:							
Østfold	313	311	2	—	—	—	—
Akershus	30	32	—	—	—	—	—
Oslo	3 329	3 327	—	2	3	3	—
Hedmark	60	60	—	—	1	1	—
Oppland	83	83	—	—	—	—	—
Buskerud	245	245	—	—	—	—	—
Vestfold	237	236	1	—	2	2	—
Telemark	259	259	—	—	—	—	—
Aust-Agder	100	100	—	—	—	—	—
Vest-Agder	228	226	2	—	3	3	—
Rogaland	480	478	—	2	2	2	—
Bergen	597	597	—	—	1	1	—
Møre og Romsdal	279	279	—	—	—	—	—
Sør-Trøndelag	654	654	—	—	2	2	—
Nord-Trøndelag	17	16	1	—	—	—	—
Nordland	140	140	—	—	—	—	—
Troms	⁶⁾ 88	88	—	—	—	—	—
Finnmark	⁶⁾ 63	62	1	—	—	—	—

¹⁾ Ikke forhørsrettssaker.

²⁾ Etter str.pr.l. kap. 30.

³⁾ Også saker fremmet etter str.pr.l. § 377 4. ledd.

⁴⁾ Etter str.pr.l. § 377 siste p. — Ingen påkjente blant gjenopptatte saker.

⁵⁾ I hvert av årene 1945—49 henholdsvis 1 389, 8 990, 5 154, 1 976 og 668 saker, i 1. halvår 1950 82.

⁶⁾ P. g. a. evakueringen av Finnmark ble en del saker vedk. Finnmark avsl. ved rettene i Troms.

Tabell 11. Landssvikdomstolene. Summarisk oppgave over lagmannsrettssaker avsluttet etter hovedforhandling 1945—30/6 1950.

Landsdeler	Saker pådømt i årene:						1945—30/6 1950 På dømt i alt	Derav:		
	1945	1946	1947	1948	1949	1. halvår 1950		i i. in- stans	v. fornyet behandl.	gjen- opptatt
I. Riket	624	873	605	268	86	14	1) 2 469	2 256	197	17
Bygdene	304	360	243	85	31	2	1) 1 024	924	97	4
Byene	320	513	362	183	55	12	1 445	1 332	100	13
II. Bygdene fylkesvis:										
Østfold	25	8	22	7	4	—	66	53	13	—
Akershus	13	20	12	5	1	—	51	48	2	1
Hedmark	13	13	14	16	4	1	1) 60	51	10	—
Oppland	26	15	23	1	1	—	66	61	5	—
Buskerud	28	33	18	5	—	—	84	77	6	1
Vestfold	15	28	8	2	1	—	54	51	3	—
Telemark	8	16	10	2	3	—	39	37	2	—
Aust-Agder	13	25	—	1	—	—	39	39	—	—
Vest-Agder	7	23	17	2	—	—	49	45	4	—
Rogaland	5	18	—	4	1	—	28	22	6	—
Hordaland	54	24	20	1	—	—	99	91	8	—
Sogn- og Fjordane ..	14	6	7	—	1	—	28	19	9	—
Møre og Romsdal ..	4	20	5	2	—	—	31	28	2	1
Sør-Trøndelag	19	14	24	2	2	—	61	56	5	—
Nord-Trøndelag ...	17	26	8	4	—	—	55	52	3	—
Nordland	16	45	22	21	6	—	110	100	10	—
Troms	21	14	12	2	2	1	52	46	6	—
Finnmark	6	12	21	8	5	—	52	48	3	1
III. Byene fylkesvis:										
Østfold	8	9	11	16	1	—	45	38	6	1
Akershus	1	—	—	3	—	—	4	3	1	—
Oslo	90	148	122	82	35	10	487	449	29	9
Hedmark	—	2	2	9	4	—	17	16	1	—
Oppland	7	10	3	—	1	—	21	20	1	—
Buskerud	13	22	20	7	—	1	63	55	8	—
Vestfold	7	5	9	2	—	—	23	20	—	3
Telemark	7	15	14	5	1	—	42	41	1	—
Aust-Agder	5	24	2	2	1	—	34	32	2	—
Vest-Agder	8	25	37	16	4	—	90	76	14	—
Rogaland	68	55	31	8	2	—	164	156	8	—
Bergen	64	68	46	16	—	—	194	187	7	—
Møre og Romsdal ..	17	16	13	1	—	—	47	42	5	—
Sør-Trøndelag	10	53	35	10	3	1	112	103	9	—
Nord-Trøndelag ...	—	2	1	—	—	—	3	3	—	—
Nordland	5	30	7	2	—	—	44	42	2	—
Troms	8	21	9	4	2	—	44	40	4	—
Finnmark	2	8	—	—	1	—	1	9	2	—

1) Dessuten 1 hovedforhandling innstilt eller hevet.

Tabell 12. Høyesteretts avgjørelser i landssviksaker og andre straffesaker 1945—1951.

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	Til- sammen	Prosentvis fordelt
<i>I. Landssviksaker:</i>									
Anken forkastet	43	87	149	152	37	50	12	530	22.0
» avvist	—	2	1	2	1	3	1	10	0.4
Dommen opphevet	13	56	81	94	24	23	11	¹⁾ 302	12.6
Straffen nedsatt	53	203	166	135	61	56	14	688	28.6
» skjerpert	7	202	368	163	48	23	7	818	34.0
Tiltalte frifunnet	—	4	20	8	12	10	3	57	2.4
Tilsammen ²⁾	116	554	785	554	183	165	48	2 405	100.0
<i>II. Andre straffesaker:</i>									
Anken forkastet	3	19	19	42	29	89	85	286	28.3
» avvist	1	3	—	—	2	—	3	9	0.9
Dommen opphevet	—	10	24	30	23	53	78	218	21.6
Straffen nedsatt	12	15	15	28	32	48	43	193	19.1
» skjerpert	5	24	35	67	49	45	56	281	27.9
Tiltalte frifunnet	—	1	5	2	1	9	4	22	2.2
Tilsammen	21	72	98	169	136	244	269	1 009	100.0

¹⁾ 92 bare delvis opphevet.

²⁾ Større enn tallene for avgjorte saker i oversikten i Rettstidende. Her er regnet med hver gang det er truffet en avgjørelse i saken.

**Tabell 13. Anker til Høyesteretts Kjæremålsutvalg 1945—1951.
Landssvik- og andre straffesaker.**

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	Til- sammen	Pct.
<i>I. Landssviksaker:</i>									
Avvist av formelle grunner » som åpenbar grunn- løse	¹⁾ —	1	6	11	3	—	1	22	0.3
Henvist til Høyesterett ...	¹⁾ 111	1 492	1 566	579	199	87	14	4 048	57.8
Avgjort etter Str.pr.l. § 378. Straffen endret til gunst for tiltalte	¹⁾ 163	625	714	296	136	58	24	2 016	28.8
Den påankede avgjørelse opphevet	18	262	337	106	26	14	2	²⁾ 765	11.0
Tilsammen	—	37	73	28	6	4	—	148	2.1
Tilsammen	292	2 417	2 696	1 020	370	163	41	³⁾ 6 999	100.0
<i>II. Andre straffesaker:</i>									
Avvist av formelle grunner » som åpenbar grunn- løse	3	2	4	4	2	8	5	28	0.7
Henvist til Høyesterett ...	100	189	420	405	373	379	448	2 314	60.6
Avgjort etter Str.pr.l. § 378. Straffen endret til gunst for tiltalte	27	52	106	143	134	206	211	879	23.0
Den påankede avgjørelse opphevet	24	134	28	37	25	14	18	280	7.3
Tilsammen	6	38	51	65	39	48	73	320	8.4
Tilsammen	160	415	609	654	573	655	755	³⁾ 3 821	100.0

¹⁾ Skiller seg noe fra tallene i oversikten, tabell s.

²⁾ Herav 8 frifunnet.

³⁾ I 1952 i alt 5 landssviksaker, alle ble avvist som grunnløse, av andre straffesaker 630 som i rekkefølge som i tabellen fordeler seg slik: 12, 373, 187, 19 og 39.